



Årsredovisning 2020

Innehållsförteckning

3 Trygg och störningsfri el

- 4 GD har ordet
- 5 Året i korthet
- 6 Elsäkerhetsverkets organisation

7 Resultatredovisning

- 8 Verksamhetens kostnader
- 9 Verksamhetens riktning
- 11 Normgivning och standardisering
- 16 Tillsyn
- 30 Behörighet och tillstånd
- 36 Information

42 Övrig återrapportering

- 43 Övrig återrapportering
- 47 Övriga uppdrag

49 Finansiell redovisning

- 50 Redovisnings- och värderingsprinciper
- 51 Resultaträkning
- 52 Balansräkning
- 53 Anslagsredovisning
- 53 Redovisning mot inkomsttitel
- 54 Ledamöter i Elsäkerhetsrådet
- 54 Tilläggsupplysningar och noter
- 59 Sammanställning över väsentliga uppgifter
- 59 GD:s intygande

60 Adresser och telefonnummer



Trygg och störningsfri el

GD har ordet

»Koppla säkert är ett nytt och enkelt sätt att presentera elsäkerhetsregelverket direkt för konsumenterna«

Under 2020 nåddes över hundratusen svenskar av uppmaningen att Koppla säkert. Begreppet lanserades i maj och är ett nytt och enkelt sätt att presentera elsäkerhetsregelverket direkt för konsumenterna. Koppla säkert är ett samarbete mellan Elsäkerhetsverket och återförsäljare av elektriska installationsprodukter. Via sajten Kopplasäkert.se kan handlarna nu på ett lättbegripligt sätt presentera för kunderna vilka produkter som konsumenten själv får installera och vilka som ska installeras av ett elinstallationsföretag.

Marknadskontrollen av elektriska produkter är också den viktig för att skapa en elsäker miljö, inte minst i bostäder. I somras uppmärksammade flera medier hur farliga elprodukter kan bli om de går sönder och stiftan fastnar i uttaget. Vår egen undersökning visar att det är fyra av tio konsumenter som verkligen kollar att en elektrisk apparat är CE-märkt innan den köps. Även här krävs samarbete och under hösten genomförde vi ett test av produkter köpta via privatimport sajter tillsammans med Sveriges konsumenter och Länsförsäkringar. Det visade sig att hela 93 procent av produkterna skulle fått försäljningsförbud i Europa.

El har i över hundra år underlättat vardagen för oss människor och det i allt högre utsträckning. Kampen mot klimatförändringarna driver energiomställningen framåt. Elens potential för att möta utmaningarna är stor.

Introduktionen av små- och storskalig förnybar energi-produktion, energilagring och teknik för energieffektivisering bidrar till att göra vårt samhälle hållbart. Men vi ser också att till exempel solceller riskerar att skapa elektromagnetiska störningar som kan ge nya problem för vårt framtida smarta och uppkopplade samhälle. Radiofrekvensbanden är även de en ändlig resurs som vi behöver hitta sätt att hushålla väl med. I vår rapport om solceller såg vi att var tredje anläggning hade installationsbrister, som riskerar att göra dem både störande och farliga. Vår återrapportering tillsammans med Försvarsmakten pekar också på elektromagnetiska utmaningar. Därför är det viktigt att vi fortsätter att samarbeta mellan myndigheter, företag och intresseorganisationer för att stärka kompetens och regelefterlevnad.

Vidare har vi under året granskat elinstallatörer för regelefterlevnad som via avtal jobbar åt många elinstallationsföretag. Det är ett av våra sätt att bidra till kvalitets- och säkerhetsarbetet i branschen. Vi strävar också efter att minska elolyckorna, bland annat genom en aktiv regelgivning.

Kompetensförsörjningen är en viktig fråga för vår framtidsbransch. Fortfarande 2020 är det alldeles för få kvinnor som söker sig till sektorn. Delvis beror det på en föråldrad och felaktig bild av hur det är att arbeta i vår sektor. På Elsäkerhetsverket jobbar vi aktivt med jämställdhet och regeringen beslutade under året att vi ska bli en av myndigheterna som jobbar med jämställdhetsintegrering.

Vårt arbete är viktigt och inför året beslutade regeringen att höja elsäkerhetsavgiften. Det har möjliggjort en utökning av Elsäkerhetsverkets verksamhet. Totalt rekryterade vi 15 personer till myndigheten under året. Jag var en av dem. Våra rekryteringar utgör glädjande tillskott av kompetenser som stärker elsäkerheten kommande år. Året har så klart också präglats av kampen mot covid-19, som medfört att vi ställt om verksamheten och jobbat hemifrån under årets tre sista kvartal. Många viktiga lärdomar har vi dragit, som vi tar med oss när vi fortsätter att utveckla våra arbetsätt.



Anders Persson
Generaldirektör

Året i korthet

STÖRNINGAR FRÅN SOLCELLER

Rapport tillsammans med Försvarsmakten visar att solcellsanläggningar kan störa försvarets radiokommunikation.

REKRYTERING AV PERSONAL

En omfattande rekrytering av nya medarbetare till Elsäkerhetsverket startar. Sammantaget kommer 15 nya medarbetare på plats under året.

RUNDABORDSSAMTAL

Flera myndigheter och konsumentorganisationer samtalar med infrastrukturminister Anders Ygeman, i samband med att Elsäkerhetsverket och Sveriges Konsumenter släpper rapporten Privatimportens faror.

TEST AV PRODUKTER FRÅN PRIVATIMPORTSAJTER

Test av produkter köpta på privatimport sajter visar stora brister (93%). Projekt tillsammans med Sveriges konsumenter och Länsförsäkringar.

KOPPLA SÄKERT UPPMÄRKSAMMAS

Under hösten nomineras tjänsten Koppla säkert i två tävlingar: Svenska Publishingpriset och e-Diamond Award, e-Förvaltningsdagarna.

NY GENERALDIREKTÖR

Elsäkerhetsverkets nya generaldirektör Anders Persson på plats i Kristinehamn 1 augusti.

RAPPORT OM SOLCELLER

Rapport om solcellsinstallationer visar installationsbrister i var tredje solcellsanläggning.

GRANSKNING AV ELINSTALLATIONSFÖRETAG

Tillsynsprojekt startar där Elsäkerhetsverket granskar elinstallationsföretag vars elinstallatör för regelefterlevnad är verksam i flera företag.

HEMARBETE

Elsäkerhetsverket beslutar att alla som kan ska jobba hemifrån på grund av covid-19.

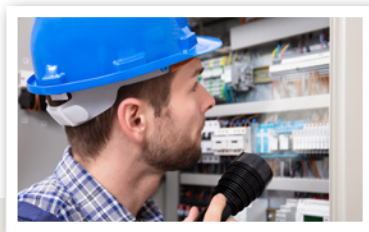
KOPPLA SÄKERT LANSERAS

26 maj lanseras tjänsten Koppla säkert och kampanj startar i digitala kanaler. Sedan dess har tjänsten haft cirka 120 000 besökare och kampanjen drygt 9 miljoner exponeringar.



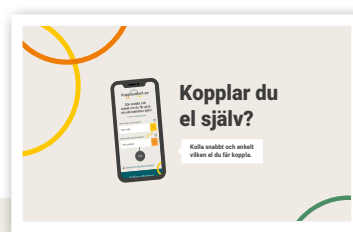
ELOLYCKOR

Elolycksfallsrapporten avseende 2019 publicerades i maj 2020 och visar att antalet anmälningar om elolyckor ökade.



HANDBOK FÖR INNEHAVARE

En ny handbok som hjälper innehavare av elanläggningar ta sitt ansvar för elsäkerheten tas fram under 2020.



KOPPLA SÄKERT

Material som branschen kan använda tas fram för att sprida kännedom om Koppla säkert. Filmer, digital utbildning, annonser med mera syns i många kanaler nationellt.

Fakta i siffror
2020:

547 marknads-
kontrollerade
produkter

Ökat antal besökare
på Elsäkerhetsverkets
webbplats med

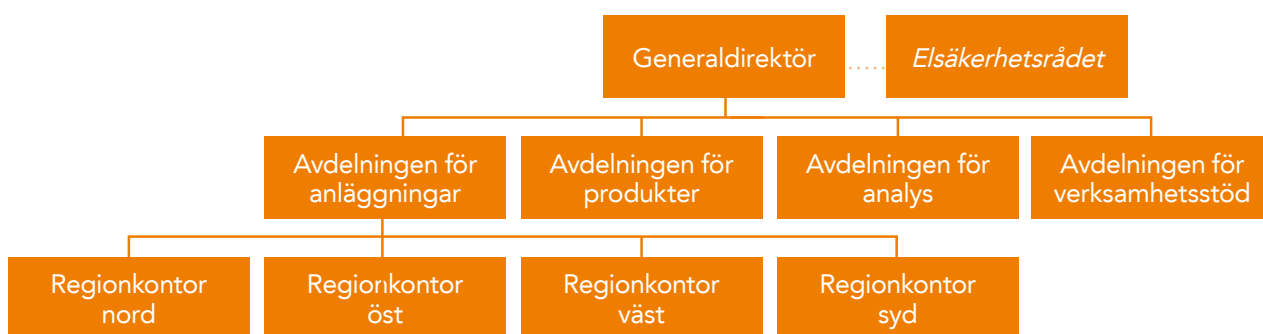
20%

1137 auktorisations-
ansökningar

595 tillsynade anläggningar,
elinstallationsföretag
och elinstallatörer

3 256 inkomna
frågor

Elsäkerhetsverkets organisation



Elsäkerhetsverket leds av generaldirektören, och hade vid årets slut 58 anställda. Huvudkontoret ligger i Kristinehamn.

Avdelningen för anläggningar är uppdelad på fyra regionala tillsynskontor. Förutom i Kristinehamn finns kontor i Hässleholm, Stockholm och Umeå. Elinspektörerna vid Avdelningen för anläggningar ansvarar för tillsynen av elektriska anläggningar, elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) samt tillsynen av elinstallatörer och elinstallationsföretag runt om i landet. Elsäkerhetsverket utövar även i vissa fall tillsyn efter elolycksfall och elbränder.

Avdelningen för produkter arbetar bland annat med att utföra marknadskontroller av elektriska produkter och medverkar i utvecklingen av de nationella och internationella regelverken för elsäkerhet och EMC.

Avdelningen för analys arbetar exempelvis med att utveckla olika metoder som komplement till traditionell tillsyn och marknadskontroll. På avdelningen finns också myndighetens juridiska stöd. Avdelningen ansvarar även för regeringsuppdrag, handlägger ansökningar om auktorisation som elinstallatör samt registrerar företag som ska utföra elinstallationer på annans anläggning.

Vid Avdelningen för verksamhetsstöd finns bland annat funktioner för kommunikation, ekonomi, IT, registratur och personal. Arbetet inom dessa funktioner är central för hela myndighetens verksamhet.

Elsäkerhetsverket har ett insynsråd, Elsäkerhetsrådet, som har nio ledamöter utsedda av regeringen, se sidan 54. Deras uppgift är att stödja generaldirektören i frågor om myndighetens verksamhet.

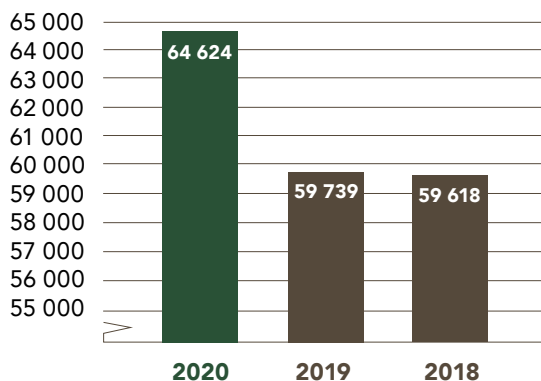
A close-up photograph of a hand pulling a chain switch for a lamp. The lamp has a white shade and a brass-colored base. The hand is in the foreground, and the lamp is in the background. The scene is lit with warm, soft light.

Resultatredovisning

Verksamhetens kostnader

Elsäkerhetsverkets totala kostnader för verksamheten år 2020 uppgick till 64 624 tkr.

Verksamhetens kostnader (tkr)



Verksamhetens kostnader är 4 885 tkr högre 2020, vilket beror på en ökad anslagstilldelning för resursförstärkning. Under 2020 har myndigheten utökat med fem ytterligare tjänster.

Elsäkerhetsverkets verksamhet delas in i fyra områden: Normgivning och standardisering, Tillsyn, Behörighet och tillstånd samt Information. Myndighetens totala kostnader fördelas på dessa verksamhetsområden. Respektive verksamhetsområde och underliggande verksamhetsgrenar presenteras i tur och ordning i resultatredovisningen, där kostnader även redovisas.

Verksamhetens kostnader fördelade på verksamhetsområden (tkr)

	2020	2019	2018
Normgivning och standardisering	4 085	4 063	3 704
Tillsyn	35 403	34 702	35 060
Behörighet och tillstånd	5 224	4 246	5 041
Information	19 912	16 728	15 813
Totalt	64 624	59 739	59 618

Verksamhetens intäkter fördelade på verksamhetsområden (tkr)

	2020			2019			2018		
	Anslag	Övriga	Totala intäkter	Anslag	Övriga	Totala intäkter	Anslag	Övriga	Totala intäkter
Normgivning och standardisering	4 066	19	4 085	4 031	32	4 063	3 669	35	3 704
Tillsyn	35 027	376	35 403	34 425	277	34 702	34 601	459	35 060
Behörighet och tillstånd	5 200	24	5 224	4 212	34	4 246	4 993	48	5 041
Information	19 797	115	19 912	16 595	133	16 728	15 614	199	15 813
Totalt	64 090	534	64 624	59 263	476	59 739	58 877	741	59 618

Elsäkerhetsverkets modell för kostnadsfördelning

Elsäkerhetsverket har anpassat resultatredovisningen till regler som trädde i kraft den 1 januari 2019 rörande ändringar i tredje kapitlet i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Myndigheten redovisar antal avslutade ärenden och styckkostnader för de ärendeslag som berör enskilda och som enligt myndighetens bedömning omfattar ett stort antal ärenden. Myndighetens gränsdragning för stort antal görs i relation till ärendeslag där beslut fattas för enskilda i annan del av verksamheten.

Tidigare har Elsäkerhetsverket specificerat fler prestationer och aktiviteter i tabeller rörande verksamhetsgrenarnas kostnader. Från och med 2019 har myndigheten valt att främst specificera prestationer och aktiviteter med större volym, eller som bedöms vara särskilt utmärkande för verksamheten. Myndigheten har i och med det lagt samman vissa tabellposter. Exempelvis redovisas rapporter och samarbeten nu tillsammans under posten Övriga kostnader. Sammanräkning har också gjorts av berörda jämförelsetal.

Elsäkerhetsverket har valt att fördela overheadkostnader procentuellt på samtliga prestationer och aktiviteter som identifierats under respektive verksamhetsgren.

Verksamhetens riktning

Verksamhetens vision

Myndighetens uppdrag styrs övergripande genom instruktionen (2007:1121) och det årliga regleringsbrevet.

Elsäkerhetsverkets vision om trygg och störningsfri el har sitt ursprung i instruktionen och beskriver ett önskat framtida tillstånd. Visionen visar den riktning som Elsäkerhetsverket strävar efter att uppnå med verksamheten. Riktningen konkretiseras genom tre övergripande målområden:

- säkra och fungerande anläggningar och produkter
- rätt kompetens hos yrkesfolk och branschaktiva
- tillräckligt medvetande hos allmänheten

Elsäkerhetsverkets vision och målområden



Under 2020 har Elsäkerhetsverket arbetat med att utveckla processen för målstyrning ytterligare genom att bryta ner målområdena i fem mål. Dessa mål kommer myndigheten att planera och styra verksamheten mot från och med 2021. Målen koncentrerar arbetet och ska säkerställa att Elsäkerhetsverkets insatser blir än mer tydliga och precisa för att ge bäst effekt för elsäkerheten och störningsfriheten.

I verksamhetsplanen bryts därefter arbetet ner till aktiviteter som planeras i tid och med resurser. Verksamheten följs löpande upp, utifrån verksamhetsplanen och utifrån budget.

Elsäkerhetsverkets strategi

För att Elsäkerhetsverket ska lyckas med sitt uppdrag behöver verksamheten bedrivas strategiskt och resurs-effektivt. Val av vägar och smarta arbetsmetoder är av stor vikt för måluppfyllelse och effekt med myndighetens insatser. Elsäkerhetsverkets insatser antas ge effekter både på kort, medellång och lång sikt, beroende på nivå och komplexitet.

Under 2020 har Elsäkerhetsverket, med avstamp i visionen, tagit fram en strategi som stöd i målstyrningen. Strategin beslutades i januari 2021 och är en vägvisare i myndighetens förhållningssätt, arbetsmetoder och målbilder.

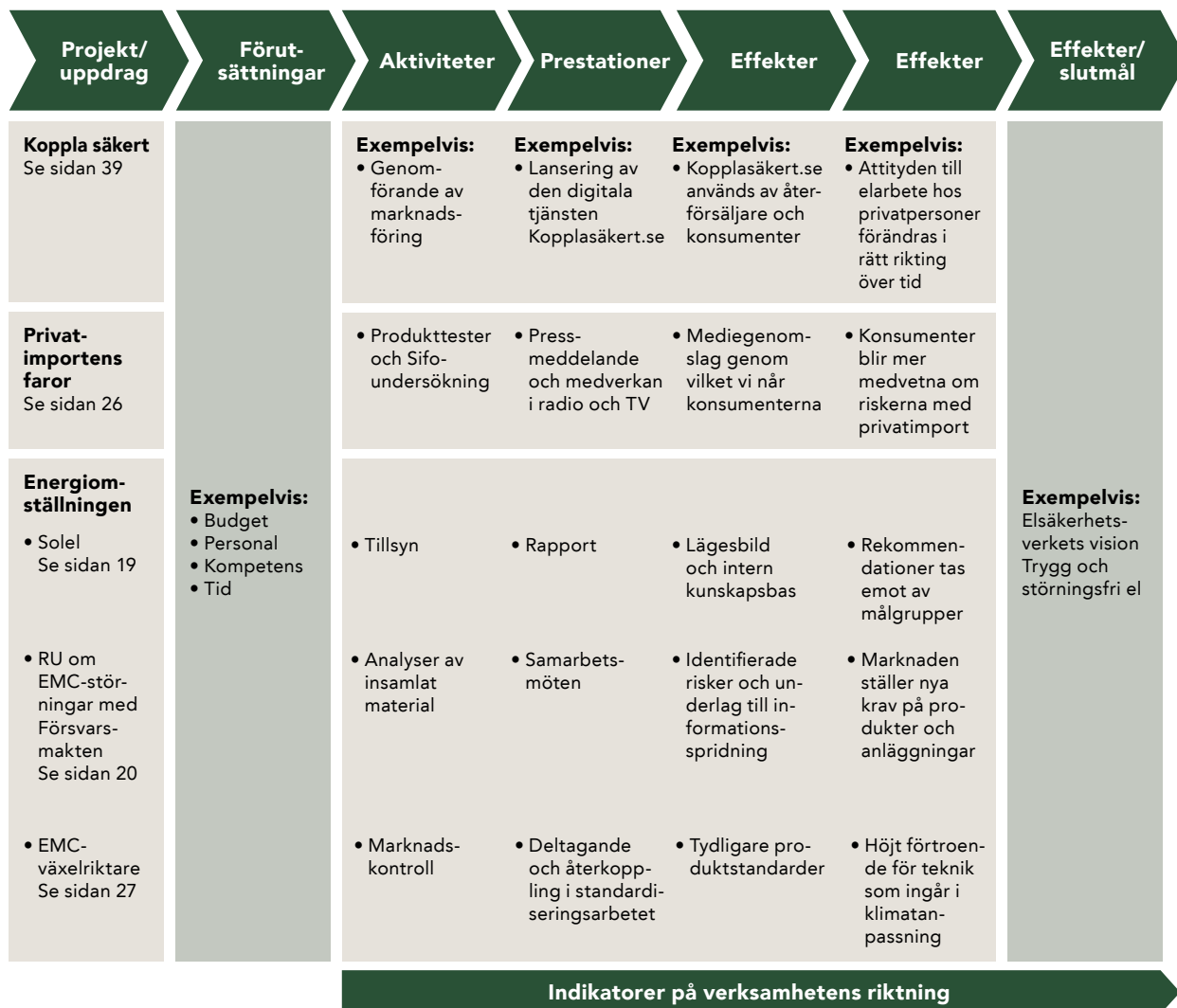
Verksamhetslogik

En metod som finns i strategin och som integrerats i verksamheten är verksamhetslogik. Verksamhetslogiken underlättar arbetet med att planera effektfulla aktiviteter, följa insatsernas utveckling liksom att slutligen analysera och bedöma resultatet i förhållande till angivna mål. Myndigheten har sedan 2019 arbetat utifrån den här metoden.

I analys och bedömning av effektutvecklingen och verksamhetens resultat används också resultatindikatorer som ett mätinstrument. Elsäkerhetsverket strävar efter att ta fram resultatindikatorer i de fall det inte medför kostnader som menligt påverkar verksamheten.

Under respektive verksamhetsgren redovisas väsentliga delar av verksamhetens arbete under året samt ett resonemang och en analys rörande resultatet. Under 2020 har Elsäkerhetsverket analyserat effekterna av ett antal mer omfattande projekt och uppdrag. Detta presenteras i slutet av berörda verksamhetsgrenars analysavsnitt. Figuren på nästa sida exemplifierar verksamhetslogik från delar av dessa arbeten.

Exempel verksamhetslogik





Normgivning och standardisering

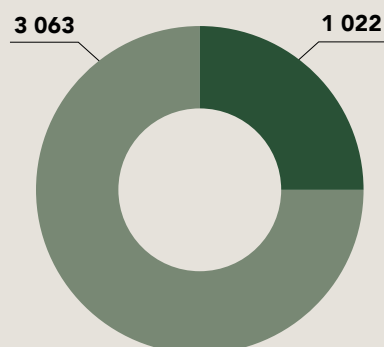
Verksamhetsområdet är uppdelat i två verksamhetsgrenar: *Normgivning* och *Standardisering*. Enligt Elsäkerhetsverkets instruktion ska myndigheten

- se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag.
- följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.
- samverka med berörda myndigheter, med organisationer för näringsliv och arbetstagare samt med andra intresseorganisationer.

Kostnader fördelade på verksamhetsgrenar (tkr)

Verksamhetsområdets totala kostnader 4 085 tkr.

- Normgivning
- Standardisering



Normgivning

Det svenska regelverket om elsäkerhet utgår från elsäkerhetslagen (2016:732), elsäkerhetsförordningen (2017:218) och ett antal myndighetsföreskrifter som Elsäkerhetsverket gett ut. I elsäkerhetslagen finns bland annat krav på hur elinstallationsarbete ska utföras, vilken kompetens företaget som utför installationen måste ha, hur kompetensen hos dem som utför arbetet säkerställs samt krav på egenkontrollprogram för verksamheten. Det är elinstallationsföretagen som ansvarar för att dessa krav är uppfyllda. Lagstiftningen reglerar även frågor om elsäkerhet vid utformning och användning av starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning, samt reglerar vem som får utföra elinstallationsarbete i Sverige.

Elsäkerhetsverket utfärdar även föreskrifter under lagen om elektromagnetisk kompatibilitet (1992:1512) och lagen om leksakers säkerhet (2011:579).

Elsäkerhetsverkets arbetsuppgifter inom normgivning redovisas genom en beskrivning av upphävda, nya eller ändrade föreskrifter. Elsäkerhetsverket kan också vid behov, till regeringen, ge förslag på ändringar av lag eller förordning. Samarbete med andra aktörer är också ett viktigt inslag i samband med en regelförändring.

Elsäkerhetsverkets föreskriftsarbete genomförs i enlighet med myndighetens regelgivningspolicy och tillhörande riktlinjer. En regelgivningsplan som redovisar behov av nya eller reviderade föreskrifter samt prioritering av dessa regelarbeten tas fram minst en gång per år.

Översyn av föreskrifter

Ändring av föreskrifter för att föra in begreppet elvägar

Under 2019 infördes en definition av begreppet elvägar i elsäkerhetsförordningen. Den nya definitionen infördes efter att Elsäkerhetsverket uppmärksammat ett behov av att tydliggöra att den anmälningsplikt som tidigare omfattat idrifttagande av kontaktledningar för drift av så kallade trådbussar, även bör omfatta de nya typer av elvägar som nu utvecklas i Sverige.

Som följd av ändringen i elsäkerhetsförordningen behöver ändringar göras i flera av Elsäkerhetsverkets föreskrifter. Elsäkerhetsverket har därför tagit fram ändringsförfattningar till sex stycken av myndighetens föreskrifter där vi bland annat infört grundläggande säkerhetskrav som träffar kontaktledningar för drift av elvägar. Föreskrifterna har skickats ut på remiss och kommer att beslutas i början av 2021.

Översyn av föreskrifter rörande säkerhet vid arbete

Elsäkerhetsverket har under 2019 och 2020 utvärderat Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2006:1) om elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet. Arbetet har bedrivits i nära samarbete med representanter för alla de branscher som påverkas av regelverket. Som ett resultat av det arbetet tar Arbetsmiljöverket och Elsäkerhetsverket nu fram en gemensam publikation om säkerhet vid arbete där det finns elektrisk fara. Publikationen kommer att ges ut under 2021 och i samband med detta kommer Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2006:1) att upphävas.

Översyn av föreskrifter om starkströmsanläggningar med mera

Elsäkerhetsverket har under 2020 inlett arbetet med att se över följande föreskrifter.

- Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:1) om hur elektriska starkströmsanläggningar ska vara utförda.
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:2) om varselmärkning vid elektriska starkströmsanläggningar.
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:3) om innehavarens kontroll av elektriska starkströmsanläggningar och elektriska anordningar.
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2017:2) om elinstallationsarbete.

Översynen görs tillsammans med berörda företag, branschorganisationer, arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer.

Samarbete

Inom verksamhetsgrenen Normgivning samarbetar Elsäkerhetsverket med regeringen, myndigheter, branschorganisationer med flera.

Verksamhetsgrenens kostnader

Total kostnad för verksamhetsgrenen

	2020	2019	2018
Kostnad (tkr)*	1 022	362	267

* Tabellposter har lagts samman enligt beskrivning på sidan 8.

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen under 2020 uppgick till 1 022 tkr. Kostnaden består i huvudsak av nedlagd tid, med få externa kostnader. Myndigheten har under året arbetat mer intensivt med översynen av befintliga regelverk och har som ett led i detta arbete startat upp flera projekt som syftar till att utvärdera och följa upp gällande regler.

Analys av resultat

Sammantaget har Elsäkerhetsverkets aktiviteter inom normgivning under 2020 lett till att ett större arbete med att revidera myndighetens befintliga föreskrifter har påbörjats.

Elsäkerhetsverket bedömer att ett ökat fokus på dialog med berörda parter under framtagningsprocessen möjliggör att de föreskrifter som tas fram får ett ökat genomslag. Möjligheten att påverka innehållet i föreskrifterna gör också att reglerna stämmer bättre överens med behoven i omvärlden. I nästa steg är det relevant att sprida föreskrifterna och bidra till förståelse och medvetenhet hos berörda målgrupper. Detta för att på lång sikt nå effekt i förhållande till myndighetens vision. Ändamålsenliga föreskrifter skapar förutsättning för bättre regelefterlevnad inom elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet.

Standardisering

Det svenska elsäkerhetsregelverket är till stor del uppbyggt genom så kallade ramföreskrifter, som innehåller grundläggande säkerhetskrav. Dessa föreskrifter hänvisar sedan till standarder, som innehåller närmare anvisningar om vilka säkerhetsåtgärder som kan tillämpas. En standard är inte bindande, vilket innebär att de grundläggande säkerhetskraven också kan uppfyllas på andra sätt. Även EU:s gemensamma lagstiftning som Elsäkerhetsverket arbetar med är uppbyggd på detta sätt. Myndighetens engagemang inom standardiseringsarbetet är därför viktigt för att säkerställa en fortsatt god elsäkerhets- och skyddsnivå. Med denna utgångspunkt har Elsäkerhetsverket under många år deltagit i det internationella, europeiska och nationella standardiseringsarbetet för att bevaka och aktivt påverka standardernas innehåll och utformning.

Standardiseringsarbetet

Myndigheten medverkar aktivt i standardiseringsarbetet inom det elektrotekniska området. Detta sker på nationell, europeisk och internationell nivå, med egen personal eller i samarbete inom den svenska nationalkommittén SEK Svensk Elstandard, där Elsäkerhetsverket är medlem.

Elsäkerhetsverkets standardiseringsverksamhet fastställs i en årlig plan. En viktig utgångspunkt för detta är myndighetens strategi för standardiseringsmedverkan (där bland annat arbetets omfattning och ambitionsnivå definieras). Detta, tillsammans med aktuell samhällsutveckling och utvärdering av resultat från föregående år, ger underlag för det kommande året.

Deltagandet varierar över tid och påverkas bland annat av teknisk utveckling, nya teknikområden, behov av förändringar i befintliga standarder eller andra omvärldsförändringar.

Elsäkerhetsverket har under året deltagit i standardiseringsarbetet inom 13 tekniska kommittéer (TK) vid 114 sammanträden. 94 standarder har fastställts inom de aktuella kommittéerna. Under året har Elsäkerhetsverket haft stort engagemang inom främst kommittéerna TK 23 (Installationsmateriel), TK 64 (Elinstallationer för lågspänning samt skydd mot elchock), TK 99 (Systemkonstruktion och isolationskoordination av högspänningsinstallationer) och TK EMC (Elektromagnetisk kompatibilitet).

Ett ökat engagemang har under senare år skett inom områden som påverkas av omställningen till förnybar energi. Bland annat är ”direktomvandling av solenergi till elenergi” ett område där Elsäkerhetsverkets aktiva medverkan utökats. Även inom andra områden har ökat fokus riktats mot delar som påverkas av energiomställningen, främst inom TK 8 (Energiförsörjningssystem), TK 34 (Ljusarmatur med tillbehör), TK 64 och TK EMC.

Under 2020 har myndigheten haft följande ledande poster:

- TK 23 (Installationsmateriel) – ordförandepost
- TK 64 (Elinstallationer för lågspänning samt skydd mot elchock) – ordförandepost
- TK 78 (Säkerhet vid arbete) – sekreterarpost
- TK 99 (Systemkonstruktion och isolationskoordination av högspänningsinstallationer) – ordförandepost
- TK EMC (Elektromagnetisk kompatibilitet) – sekreterarpost
- IEC TC 99 (High voltage insulation coordination and installations) – internationell post, ledare av arbetsgrupp.

Den tekniske direktören har varit vice ordförande i styrelsen för SEK Svensk Elstandard, ledamot i styrelsen för Sveriges Standardiseringsförbund samt ledamot i styrelsen för European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) och ledamot i Elektrotekniska rådet inom SEK Svensk Elstandard.

Verksamhetsgrenens kostnader

Total kostnad för verksamhetsgrenen

	2020	2019	2018
Kostnad (tkr)	3 063	3 701	3 437

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen under 2020 uppgick till 3 063 tkr. Det är en minskning med 638 tkr jämfört med 2019, som till stor del beror på minskade resor till följd av covid-19.

Analys av resultat

Genom standardiseringsarbetet strävar myndigheten efter att på lång sikt säkerställa lagstiftningens intentioner och bidra till god elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) i Sverige. Arbetet i kommittéerna resulterar löpande i utveckling av standarder, vilket är en väsentlig effekt i riktning mot målet.

Utvecklingsarbetet påverkas genom samhällets ständiga förändring inom både existerande områden och behov inom nya områden. Under 2020 har exempelvis följande arbete genomförts:

- Inom TK 8 fortsätter utvecklingen av standarder för att möta behoven för lokal elproduktion som ett led i energiomställningen. Exempelvis behandlas säkerhet vid anslutning av mikroproduktion och drift när distributionsnätet inte fungerar.
- Utarbetande av nya fordringar för uttag avsedda för bostäder som används exempelvis gällande elbilsladdning har genomförts inom TK 23. Detta för att minska risker för bland annat brand.

- Nya områden som påverkar energiomställning och förnybar energi är ”LED retrofit light sources”. Detta innebär regler för konvertering av befintlig traditionell belysning till LED-ljuskällor där nya dokument utarbetas. Området har behandlats inom TK 34. Ett annat område inom kommittén är säkerhetsfordringar för LED-ljuskällor som samlas under en standard för att ge en samlad kravbild för dessa ljuskällor.
- Inom TK 64 har standarder med nya fordringar tagits fram för säker lokal elproduktion vid konsumentanläggningar. Gränsöverskridande arbetsgrupper utvecklar kraven på konsumentanläggningar i strävan om att dessa ska kunna ansluta till nätägare på ett säkert och flexibelt sätt. Ett annat viktigt område där arbetsgrupperna tar fram fordringar är förbättrade skydd som minskar risker för brand som orsakas av el.
- Inom TK EMC pågår en hög aktivitet. Viktigare aktiviteter har bland annat berört elektrifierade vägar för elfordon samt arbete för att minska störningsproblem från solcellsanläggningar.

Genom Elsäkerhetsverkets tillsynsverksamhet får myndigheten erfarenhetsåterkoppling som bidrar till underlag för nya eller reviderade standarder. Ett exempel är antennverkan för fysiskt utbredda elektriska installationer såsom solcellsanläggningar.



Tillsyn

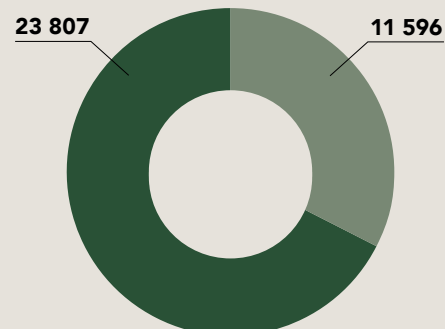
Verksamhetsområdet *Tillsyn* är uppdelat i två verksamhetsgrenar: *Tillsyn av anläggningar och installatörer* samt *Tillsyn av elektrisk materiel*. Enligt Elsäkerhetsverkets instruktion ska myndigheten

- förebygga skador orsakade av elektricitet på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet.
- svara för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.
- utöva tillsyn över personer med auktorisation, elinstallationsföretag, elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning.
- följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.
- samverka med berörda myndigheter, organisationer för näringsliv och arbetstagare samt med andra intresseorganisationer.

Kostnader fördelade på verksamhetsgrenar (tkr)

Verksamhetsområdets totala kostnader 35 403 tkr.

- Tillsyn av anläggningar och installatörer
- Tillsyn av elektrisk materiel



Tillsyn av anläggningar och installatörer

Elsäkerhetsverkets tillsyn inom verksamhetsgrenen omfattar utifrån elsäkerhetslagen (2016:732) elektriska anläggningar, elinstallationsföretag samt personer med auktorisation att utföra elinstallationsarbete. Utöver detta utövas också tillsyn av utrustningar och anordningar utifrån myndighetens mandat enligt lagen om elektromagnetisk kompatibilitet (1992:1512).

Erfarenheterna från myndighetens tillsyn utgör ett viktigt underlag i de prioriteringar som görs inom standardiserings- och föreskriftsarbetet. För att förstärka effekten av tillsyn kompletteras arbetet med informationsinsatser med målsättningen att nå de som myndigheten inte kan nå direkt genom tillsyn.

Tillsyn av anläggningar, elinstallatörer och elinstallationsföretag

Avslutade tillsynsärenden			
	2020	2019	2018
Anläggningstillsyn	163	245	217
Elinstallatörstillsyn	31	4	5
Företagstillsyn	401	313	394
S:a tillsynsärenden	595	562	616
Årsarbetskraft	8	9,2	8,9
Styckkostnad (tkr)	35,7	36,2	33,7
Kostnad (tkr)	21 242	20 351	20 770

Under 2020 avslutades totalt 595 tillsynsärenden. Det är något fler än föregående år då antalet uppgick till 562 stycken. På grund av covid-19 har anläggnings-tillsynen minskat till förmån för företagstillsyn.

Elsäkerhetsverkets tillsyn omfattar förutom elsäkerhet även elektromagnetisk kompatibilitet. Cirka 10 procent av de avslutade tillsynsärendena rörande anläggningar omfattar detta område. Myndigheten ser att energiomställningen och de tekniker som används kan orsaka elektromagnetiska störningar. Centralt för att undvika störningar när allt fler solenergianläggningar byggs är en kombination av tillsyn och dialog redan i pilotstadier.

Många ärenden kräver platsbesök av Elsäkerhetsverket. Vissa tillsynsärenden kan dock genomföras enbart med dokumentationskontroll. Elsäkerhetsverkets tillsyn mot elinstallationsföretag är ett sådant exempel, men även ärenden inom den kategorin behöver ibland kompletteras med platsbesök.

Under 2020 har Elsäkerhetsverket fortsatt att utveckla arbetssätt och tillsynsprocesser genom att exempelvis dokumentera rutiner, skapa former för intern informationsdelning samt arbeta fram metoder för att strukturera ställningstaganden.

Tillsynsformer

Tillsynen av elektriska anläggningar, elinstallationsföretag och elinstallatörer sker såväl planerat i projekt som utifrån indikationer och anmälningar. Planerade projekt var tidigare uppdelade i tematisk- respektive lägesbildtillsyn. Numera är de sammanslagna under tematisk tillsyn och samtliga har ett tema.

	2020	2019	2018
Tematisk tillsyn*	284	208	189
Indikationsstyrd tillsyn	311	354	427
Totalt	595	562	616

*Tematisk tillsyn omfattade innan 2020 även tillsynsformen lägesbildstillsyn. Tabellposter har lagts samman enligt beskrivning på sidan 8.

Tematisk tillsyn

Den tematiska tillsynen innebär en riktad tillsyn med ett tydligt definierat tema där syftet är att uppmärksamma och tydliggöra brister. Ett annat syfte kan vara att försöka skapa en bild av ett område som är nytt, under utveckling eller där det var ett tag sedan tillsyn bedrevs specifikt mot det området. Tillsynen kan vara tekniskt djupgående och omfatta ett smalt segment av anläggningstyper eller specifika frågeställningar som är tydligt identifierade. Den kan också vara mer utforskande och undersökande för att ge en bättre lägesbild av området. Under 2020 har 284 tillsynsärenden avslutats inom den tematiska tillsynen. Tillsynsarbetet har bedrivits inom följande teman (varav flera startades 2019):

- elinstallationsföretag
- elinstallatör för regelefterlevnad
- anläggningsinnehavare och entreprenörer
- solel

Delvis på grund av covid-19 har Elsäkerhetsverket valt att låta några projekt löpa vidare in på 2021, i hopp om att kunna göra kompletterande platsbesök.

Elinstallationsföretag

Under 2020 har arbetet med tillsyn av elinstallationsföretag fortsatt. Syftet med tillsynsarbetet har främst varit att få en fördjupad bild över elinstallationsföretagens styrning, med fokus på egenkontrollprogram och hur de tillämpas i praktiken. Den bild vi fick under 2019 har förstärkts: företag, där elinstallationer enbart utgör en mindre del av verksamheten, har ofta brister angående att upprätta eller implementera ett egenkontrollprogram.

Andra skyldigheter gentemot elsäkerhetslagstiftningen uppfylls dock i godtagbar omfattning bland elinstallationsföretagen. Eftersom de fysiska tillsynsbesöken har begränsats av covid-19 så har arbetet under året helt fokuserats på dokumentationskontroll och dialog. Tillsynsarbetet med elinstallationsföretag kommer att fortsätta under 2021 och då också med tillägg rörande innehavarens skyldighet att lämna information och elinstallationsföretagets skyldighet att inhämta information om anläggningen.

Elinstallatör för regelefterlevnad

Syftet med projektet har varit att säkerställa att elinstallatören för regelefterlevnad uppfyller sina skyldigheter enligt lagen. Men också att säkerställa att företagen, vars elinstallatör för regelefterlevnad är registrerad i flera företag, uppfyller krav enligt lag.

Uppdraget utfördes genom utskick till de elinstallatörer som var elinstallatör för regelefterlevnad i tre eller fler företag, samt till de företag de verkade inom. Cirka 300 elinstallatörer och 1 000 företag fick utskicket, med information om Elsäkerhetsverkets planerade tillsyn. Av dessa valde vi sedan att öppna tillsynsärendet mot 150 företag och 35 installatörer för regelefterlevnad.

Företagen fick beskriva sitt egenkontrollprogram och sitt samarbete med elinstallatören för regelefterlevnad. Elinstallatören för regelefterlevnad fick i sin tur beskriva hur arbetet hos de olika företagen fungerade.

I flera fall identifierades brister i företagens egenkontrollprogram. Likaså upptäcktes brister i hur elinstallatören uppfyllde kraven i sin roll att verka för företagets regelefterlevnad. Det fanns ofta ett

samband mellan dessa två brister. När det gäller elinstallatörerna för regelefterlevnad planerar vi att i ett fåtal fall inskränka möjligheterna för dem att verka som elinstallatör för regelefterlevnad (utan att för den skull återkalla auktorisationen).

Anläggningsinnehavare och entreprenörer

Huvudsyftet med projektet är att samverka mellan elnätens innehavare och de elinstallationsföretag som utför arbeten på deras elanläggningar ska bli bättre och tydligare. Detta för att öka elsäkerheten vid landets elnätsanläggningar.

Uppdraget startade under 2019 och fortsatte med platsbesök även under början av 2020. Därefter var det tänkt att de kompletterande analys- och rapportfaserna skulle starta. Covid-19 har dock gjort att dessa delar försenats och att endast en enklare summering hittills kunnat genomföras. Utifrån denna summering har behov av kompletterande informationsåtgärder identifierats.

Stora elnätsbolag var tidigare ofta självständiga och hade få kopplingar till andra utförande aktörer. I dag är det dock vanligt att elnätsbolag istället är beställare av tjänster och entreprenader i flera led för underhåll och service, samt för om- och nybyggnation av el-distributionsnät. Entreprenadkedjor har uppstått där beställaren inte alla gånger har en affärsrelation med alla inblandade och därmed kan ha svårt att hantera eller kontrollera de kravställningar man som innehavare ansvarar för. Anläggnings- och grävmaskinsföretag som utför kabelförläggning på elnätsanläggningar är elinstallationsföretag enligt elsäkerhetslagens definitioner och är ofta den utförande aktör som finns längst ned i entreprenadkedjorna. Definitionen elinstallationsföretag och de krav som ställs på dessa verkar inte fullt ut ha etablerats bland utförarna.

Elsäkerhetsverket har utövat tillsyn mot 69 sådana företag. I en tredjedel av fallen har vi noterat att det finns brister i beställarens kravställning på kompetens hos utföraren och dennes organisation. Likaså saknas, också i en tredjedel av fallen, väsentliga krav på utförandet och vilka regelverk som ska gälla för detta. Brister finns även i informationsöverföringen från innehavaren till den som i slutändan ska utföra arbetet.

Indikationsstyrd tillsyn

Beslut om att genomföra indikationsstyrd tillsyn tas efter att myndigheten får en indikation, till exempel genom en anmälan via Elsäkerhetsverkets e-tjänster. En anmälan avser brister i elanläggning, hos elinstallationsföretag eller elinstallatör. Anmälan kan också avse olycka eller tillbud.

Myndigheten genomför indikationsstyrd tillsyn på ett urval av alla anmälningar som kommer in. Då antalet indikationer är större än myndighetens resurser görs en noggrann bedömning av anmälningarna. I vissa fall ligger orsaken till anmälan utanför myndighetens mandat eller så kan informationen i anmälan vara så vag och anonym att det inte är möjligt att gå vidare.

Under 2020 avslutades 311 indikationsstyrda tillsyns-ärenden. Majoriteten av dem genomfördes efter anmälningar mot elinstallationsföretag samt anläggningar för distribution och användning av el. I huvudsak avhandlades ärendena på distans via telefon, video eller e-post, med anledning av restriktionerna för platsbesök under covid-19.

Beslut i tillsynen

Elsäkerhetsverkets fattade under 2020 beslut inom tillsyn av anläggningar, elinstallationsföretag och elinstallatörer enligt de kategorier som framgår av tabellens poster:

	2020	2019	2018
Förelägganden inklusive vite	256	87	118
Avslut utan krav på åtgärd	467	461	478
Avregistrering av elinstallationsföretag från företagsregister	62	39	24
Förbud mot tillhandahållande av elinstallationstjänster	1	5	0
Dispens om elinstallatör för regelefterlevnad	4	2	0
Beslut om avstängning av anläggning	1	1	0
Avskrivningar	36	38	39
Totalt	827	633	659

Elsäkerhetsverket noterar en ökning i antalet beslut om föreläggande under 2020, jämfört med tidigare år. Det beror på att en större del av tillsynen har riktats mot elinstallationsföretag, där det i många fall krävs ett föreläggande för att brister ska åtgärdas. När tillsynen främst riktas mot anläggningar där en stor del av bristerna åtgärdas frivilligt, kan många ärenden avslutas utan krav på ytterligare åtgärder.

Balans tillsynsärenden

	2020	2019	2018
Öppna ärenden vid årets början	212	183	158
Startade ärenden under året	562	599	649
Avslutade ärenden under året	600	570	624
Öppna ärenden vid årets slut	174	212	183

Fokusområden

Energiomställningen

Samhällets omställning till förnybar energi innebär att nya typer av elanläggningar uppförs och att nya aktörer blir innehavare. Detta för också med sig nya utmaningar för elsäkerheten. Även om komponenterna i dessa nya anläggningar är välkända så har inslagen av kraft-elektronik ökat, och i många fall ser vi att tekniken används på nya sätt. Etablerade standarder har i vissa fall inte förutsett dessa nya användningsområden, vilket ibland ger oönskade effekter i form av störningar.

Många innehavare är väl förtrogna med elsäkerhetskraven, men hos de privatpersoner och företag utanför energisektorn som bygger exempelvis solcellsanläggningar ser vi att kunskapsnivån inte är lika hög. Det är en utmaning att nå ut till dessa aktörer och att få dem att förstå sin roll som innehavare och beställare, utifrån ett elsäkerhetsperspektiv. Omvärldsbevakning, tillsyn och marknadskontroll i kombination med information är fortsatt centrala verktyg i detta arbete.

Genom att ta hänsyn till elsäkerhet och störningsrisker redan i konstruktionen av nya anläggningar, kan vi bidra till klimatmålen och till ett elsäkert och störningsfritt samhälle.

Solel

Intresset är stort för att installera solceller och därigenom bidra till en mer hållbar energiproduktion. Men med fler solcellsanläggningar ökar också risken för tillbud, störningar och andra incidenter. Med detta som bakgrund genomförde Elsäkerhetsverket under året 42 tillsynsbesök med inriktning mot solel, med målet att få en fördjupad bild av arbetet i de elinstallationsföretag som utför solcellsinstallationer. Detta för att se om de använder sina egenkontrollprogram i praktiken och aktivt skaffar sig anläggningskännedom innan arbetet påbörjas. Tillsynsprojektet hade också som målsättning att få ökad kännedom om hur anläggningsinnehavarna lever upp till det ansvar de har för sin anläggning. Ytterligare ett delmål var att, vid behov och utifrån tillsynens resultat, sprida information om hur elsäkerhet och störningsfrihet kan öka rörande solcellsanläggningar.

Resultatet visade att en tredjedel av medarbetarna i de kontrollerade företagen inte kände till det egenkontrollprogram de arbetar under. Och i cirka en tredjedel av företagen används inte egenkontrollprogrammet alls i den dagliga verksamheten. En annan brist som framkom var hur företagen förhåller sig till EMC-störningar. Mer

än hälften av elinstallationsföretagen hade inte uppmärksammat EMC-problemen under projekteringen av de solcellsanläggningar de utfört, trots att det finns stora möjligheter att eliminera störningsrisk genom att använda rätt installationsteknik och utrustning.

Elsäkerhetsverket fann installationsbrister i var tredje solcellsanläggning. Vi såg också brister i hur anläggningsinnehavarna hanterade den kontroll som ska utföras på solcellsanläggningar efter att de tagits i drift. En fjärdedel av innehavarna genomför varken den fortlöpande kontroll de själva kan utföra, eller den kontroll som de bör anlita ett elinstallationsföretag för att genomföra. I hälften av de undersökta anläggningarna saknades dessutom den dokumentation som svensk standard kräver och som installatören ska överlämna efter utfört arbete. Den varselmärkning som ska upplysa underhållspersonal, elnätsägare och räddningstjänst om de elsäkerhetsrisker som förekommer i solcellsanläggningar var bristfällig i 60 procent av anläggningarna.

Under 2020 har Elsäkerhetsverket bedömt och analyserat resultatet från tillsynsarbetet och sammanställt det i en rapport. I samband med att rapporten färdigställdes släpptes även ett pressmeddelande med en sammanfattning av projektets resultat.

Uppdrag till Elsäkerhetsverket och Försvarsmakten att utreda elektromagnetiska störningar på totalförsvarets verksamheter

Elsäkerhetsverket har fått i uppdrag från regeringen att, tillsammans med Försvarsmakten, undersöka och analysera om bland annat solenergianläggningar, transformatorstationer och ljusskyltar kan orsaka elektromagnetiska störningar på totalförsvarets verksamheter. Uppdraget rör endast anläggningar som ligger inom eller i anslutning till områden som är av riksintresse för totalförsvaret och som berörs av plan- och bygglagen.

Uppdraget har genomförts i samarbete med Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut och i samråd med en rad andra myndigheter. Det redovisades i en slutrapport som samordnades av Försvarsmakten.

Elsäkerhetsverkets bidrag i uppdraget var att sammanställa den information, de analyser och de slutsatser som myndigheten har om störningsproblematik rörande elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Myndigheten har inhämtat underlag bland annat genom tillsyn av anläggningar (med tillsynsmandat

utifrån EMC-lagen) och marknadskontroll samt genom anmälningar från telekomföretag och radioamatörer.

I uppdragets samlade material framgår att all elektrisk utrustning kan störa men att det finns fler störningsincidenter relaterade till solcellsanläggningar. Av de anmälningar som kommit in till Elsäkerhetsverket visar det sig bland annat att huvudproblemet när det gäller störningar från solcellssystem är optimerare placerade vid solcellerna.

Vidare har samverkansmyndigheter genomfört mätningar på solcellsanläggningar. Mätningarna visade höga emissionsnivåer som kan orsaka störningar i ett brett frekvensområde. Det påvisades också att val av komponenter och utformning av anläggningen i stor utsträckning kan påverka storleken på de emissioner som kan orsaka störningar. Inom uppdragets avgränsning kan det därmed konstateras att verkliga anläggningar visar påverkan på totalförsvarets verksamhet.

Uppdraget visar även att elvägar kan orsaka elektromagnetiska störningar på radiobaserade tjänster som används inom totalförsvaret. I Sverige finns elvägar idag enbart som ett antal teststräckor. I uppdraget konstaterades att elvägar kan störa, men att nivån på störningar beror på vilken teknik som används i elvägarna och vilken utrustning det finns i närheten som kan störas.

Handbok för innehavare av elanläggningar

Syftet med projektet har varit att ta fram material för att stödja innehavare av en elanläggning. Innehavaren har ett stort ansvar för att se till att elanläggningen är säker och att ingen kommer till skada på grund av den. För detta behövs kännedom dels om elanläggningen och dels om det regelverk som förväntas följas. I handboken förtydligas innehavarens ansvar och hur man kan göra för att ta det ansvaret.

Informationen i handboken är inte rättsligt bindande, men innehåller information om de regler som gäller och som i sin tur är rättsligt bindande. Utöver detta innehåller handboken tips, checklistor och exempel. Boken riktar sig i första hand till den som äger eller på annat sätt innehar en elanläggning. Men den kan också läsas och användas av elinstallationsföretag, beställare, utbildare, försäkringsbolag, entreprenörer med flera.

Elolyckor

Elolyckor och tillbud

Elolycksfall och tillbud som kommer till myndighetens kännedom registreras löpande. Elnätsföretag och innehavare av spårtrafik och elvägar är skyldiga att anmäla elolyckor och allvarliga tillbud till Elsäkerhetsverket. Övriga arbetsgivare är skyldiga att anmäla olycksfall till Arbetsmiljöverket, vilka i sin tur rapporterar vidare till Elsäkerhetsverket om olyckan är elrelaterad. För privatpersoner är det frivilligt att anmäla en elolycka eller ett tillbud till myndigheten.

För att få bättre kunskap om orsakerna och som en del av Elsäkerhetsverkets förebyggande arbete analyseras elolyckor och tillbud som anmälts. I vissa fall leder detta till att ett tillsynsärende startas.

	2020	2019	2018
Elolycksfall	401	526	456
Varav dödsolyckor	2	3	1
Tillbud	283	303	335

Elolycksfallsrapport 2019

Elsäkerhetsverkets statistik för anmälda elolyckor redovisas varje år i en rapport som baseras på föregående års anmälningar av elolyckor. Statistiken bygger i första hand på de anmälningar som yrkesverksamma i elbranschen gör.

Anmälningarna om elolyckor ökade under 2019 med 20 procent medan tillbud låg kvar på samma nivå som 2018. Det är fortfarande yngre yrkespersoner, män, mellan 21-30 år som oftare drabbas av elolyckor. I 74 procent av fallen beror elolyckor på ett felbeteende vid arbete.

Fritidsolyckor och mörkertal

Det finns ett mörkertal av elolyckor – som inte kommer myndigheten till kännedom – bland både yrkesverksamma och privatpersoner. Yrkespersoner kanske inte vill visa att de ibland slarvar med riskanalyser och rutiner och för elolyckor som sker utanför förvärvsarbetet finns det ingen skyldighet att anmäla. Med hjälp av särskilda undersökningar har det tidigare framkommit att cirka hälften av de elrelaterade olyckor som leder till ett besök hos sjukvården, har skett på fritiden. Det visar att drygt 800 personer om året skadar sig så allvarligt av el att de måste söka sjukhusvård. Av dem är cirka 100 barn som får elchocker från felaktiga vägguttag.

Elolyckor inom elnät och elförsörjning

De flesta elolyckorna under arbete sker inom verksamheterna elnät/elförsörjning med koppling till nätägare och deras underentreprenörer. Under 2020 har Elsäkerhetsverket medverkat i ett flertal möten med nätägare och diskuterat elsäkerhetsfrågor utifrån problemställningar kring innehavaransvaret och elolycksfallsrapporten för 2019.

Tre dödsolyckor inträffade 2019

När det gäller elrelaterade dödsolyckor är den långsiktiga trenden stabilt nedåtgående. Under det senaste decenniet har det inträffat mindre än hälften så många dödsolyckor som under föregående tio år. Under 2019 omkom tre personer på grund av el.

Samarbete

Inom verksamhetsgrenen samarbetar Elsäkerhetsverket med olika myndigheter, samrådsgrupper och branschorganisationer. Under 2020 avstannade de vanliga samarbets- och avstämningsmötena inledningsvis. Dessa ersattes senare av videomöten, vilket i vissa fall har bidragit till att fler medarbetare har haft möjlighet att vara med i diskussionerna. Under senvåren och hösten ökade mötesfrekvensen. Förutom de etablerade samarbetena med Energimyndigheten, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Trafikverket, Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen samt branschorganisationer, har frågorna om EMC breddat den aktiva samverkan med ytterligare parter (bland andra Försvarets materielverk, Fortifikationsverket, Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvarets radioanstalt).

Samverkan har också skett tillsammans med Arbetsmiljöverket och Polismyndigheten avseende elolycksfallsutredningar. Tillsammans med Arbetsmiljöverket tar Elsäkerhetsverket dessutom fram en handbok runt regelverket kopplat till yrkesmässig verksamhet inom elområdet.

Verksamhetsgrenens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter

	2020	2019	2018
Tillsynsärenden	21 242	20 351	20 770
Elolycksfallsrapporten	1 680	1 539	1 363
Övriga kostnader*	885	3 261	3 478
Kostnad (tkr)	23 807	25 152	25 611

* Tabellposter har lagts samman enligt beskrivning på sidan 8.

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenens prestationer och aktiviteter under 2020 uppgick till 23 807 tkr. Det är en minskning med 1 345 tkr jämfört med 2019, som till stor del beror på minskade resor till följd av covid-19.

Analys av resultat

Den övergripande målsättningen med Elsäkerhetsverkets tillsynsarbete är att anläggningar ska vara utförda i, och upprätthålla, sådant skick att kraven på elsäkerhet och störningsfrihet uppfylls. I strävan mot målet arbetar myndigheten med flera typer av aktiviteter.

Under 2020 har verksamheten påverkats av covid-19 och relativt stora omställningar har gjorts. Detta i och med att större delar av vår tillsyn vanligtvis innefattar platsbesök som inte varit möjliga att genomföra under året. Vår bedömning är att arbetet, trots omständigheterna, har kunnat fortsätta att utvecklas i riktning mot målet. En indikation på det är att det totala antalet tillsynsärenden har ökat.

Som en del av omställningen har vi i tillämpligt metod dokumentationskontroll som alternativ till platsbesök, samt inhämtat information via enkäter. På så vis har tillsynsarbetet kunnat fortlöpa på distans. En annan omställning har varit att prioritera tillsyn av elinstallationsföretag, med fokus på egenkontrollprogram. Dels motiverat av att den typen av tillsyn till stor del kan nå sitt syfte utan platsbesök och dels på grund av att det i uppföljning av de senaste årens tillsynsverksamhet har identifierats behov av få en fördjupad bild över hur gällande regler gentemot företag efterlevs.

Syftet att få en fördjupad bild menar vi har uppfyllts genom tematisk tillsyn under året. Vår samlade bedömning är att det delvis finns en ökad medvetenhet kring regelverken men att det fortfarande, i betydande omfattning, saknas förståelse för vikten av utforma och tillämpa sitt egenkontrollprogram för verksamheten och för elsäkerheten. Det tycks också finnas

ett samband mellan bristen i egenkontrollprogram och insikt om rollen som elinstallatör för regelefterlevnad. Myndigheten behöver fortsätta skapa riktade aktiviteter för att bidra till ökad förståelse om egenkontrollprogrammet, inkluderat rollen som elinstallatör för regelefterlevnad.

Ett annat område som vår tillsyn belyst är anläggningsinnehavarens ansvar. Som en effekt av att myndigheten identifierat ett övergripande behov av stöd till anläggningsinnehavare har en handbok färdigställts under 2020. Den kommer under 2021 att spridas främst till branschaktörer och professionella innehavare, och väntas bidra till att Elsäkerhetsverket information uppfattas som tydligare.

Genom tematisk tillsyn har vi uppmärksammat specifika brister kopplade till anläggningsinnehavarens ansvar inom entreprenadkedjor. Elsäkerhetsverket ser ett behov av att förtydliga information på området för att nå vidare effekt i form av ökad regelefterlevnad och färre brister i beställarens kravställning. Detta behov indikeras också av statistiken över elolyckor, som visar att de flesta elolyckorna under arbete sker inom verksamheterna elnät/elförsörjning med koppling till nätägare och deras underentreprenörer. Samarbete med branschorganisationer kan vara en effektiv kanal för att nå ut med stöd till berörda målgrupper.

Ett delmål för att tillsynen ska ge resultat i önskad riktning är att vår ärendehantering ska ske med god kvalitet: den ska vara enhetlig och effektiv. Vi menar att myndigheten successivt förbättrar sin förmåga i förhållande till målet. Under 2020 har utveckling av arbetssätt och tillsynsprocesser fortsatt. Förutom förenklingsarbete såsom bland annat dokumenterade rutiner ser vi att erfarenhetsutbyte och kompetensöverföring inom myndigheten också bidrar till enhetliga bedömningar. Vi menar att volymökningen av antal förelägganden, som främst är beslutade i företagstillsyn, kan vara en effekt av utvecklingsarbetet. Myndigheten har hittat en ändamålsenlig metod för att hantera vissa brister.

Samhällets omställning till förnybar energi för med sig nya utmaningar i strävan efter elsäkerhet och störningsfrihet. Genom resultat från myndighetens tillsyn och regeringsuppdrag tillsammans med Forsvarsmakten gör Elsäkerhetsverket bedömningen att störningsärenden beroende på bristande EMC kommer att öka. Detta då nya tillämpningar och andelen anläggningar som innehåller kraftelektronik blir allt fler. Med myndighetens samlade arbete på området har viss konkret-

isering av problemställningar gjorts som kommer att kunna användas i det vidare prioriteringsarbetet av EMC-frågor generellt. Elsäkerhetsverket menar dock att det finns vissa begränsningar för en vidare effektiv hantering. En är det regelverk som reglerar myndighetens tillträde till bostäder. En annan begränsning är resursfrågan, som delvis är knuten till att det idag inte finns möjlighet att använda elsäkerhetsavgiften till EMC-frågor. Vi bedömer att utökade resurser skulle ge en förbättrad potential att ta ett större, framåtriktat grepp om frågan.

Antal anmälda elolyckor och allvarliga tillbud är en indikator för myndighetens övergripande målbild. Elsäkerhetsverkets elolycksfallsstatistik visar att den långsiktiga trenden med allt färre allvarliga elolycksfall är stabil. Men det finns mer att göra för att förhindra olyckor, både i arbetslivet och på fritiden. Elolycksfallsrapporten för 2019 visar att antalet anmälda elolyckor ökat. Elsäkerhetsverket bedömer att ökningen inte beror på fler olyckor, utan på en ökning av andelen olyckor i arbetslivet som faktiskt anmäls. Att anmälningsviljan ökar är värdefullt för vidare analyser och informationsverksamhet.

Uppdrag till Elsäkerhetsverket och Försvarsmakten att utreda elektromagnetiska störningar på totalförsvarets verksamheter

Uppdraget är ett av Elsäkerhetsverkets större projekt som avslutats 2020 och vars analys och bedömning myndigheten väljer att presentera separat.

Regeringsuppdraget avseende att utreda om det finns risk att elektromagnetiska störningar påverkar totalförsvarets verksamheter har avklarats och redovisats enligt plan. Uppdraget har genomförts i samarbete med flera myndigheter, vilket Elsäkerhetsverket bedömer har gett en positiv effekt i form av ökad förståelse för problembilden samt effektivare möjligheter att identifiera riskerna. Vi tror också att det kommer att ge bättre möjligheter att i framtiden hantera eller begränsa störningsproblematiken. Fortsatt samarbete är en förutsättning för att nå vidare utveckling och effekter på EMC-området som helhet.

Vid riskanalysen av totalförsvarets verksamhet är uppdragets bedömning att det, för vissa typer av solcellsanläggningar, finns en utbredd problematik som inte bara drabbar enstaka radiosystem. Exempelvis kan kommunikation på skjutfält och militär kommunikationsradio störas. Likaså kan störningar påverka Rakel och VMA (viktigt meddelande till allmänheten) som

använder samma frekvensband som Försvarsmakten. Med utgångspunkt i det samlade underlaget anser dock uppdraget att expansionen av förnybar el och verksamheten i totalförsvaret kan fungera tillsammans. Men då krävs att utrustningar och anläggningar konstrueras med rimligt låga emissioner och så robust att även färdiga anläggningar, monterade enligt tillverkarens anvisningar av ett elinstallationsföretag, blir bra EMC-mässigt från början.

Genom att sprida slutsatserna från uppdraget kan vi bidra till att det blir lättare för marknaden att ställa bättre krav på produkter och anläggningar. Utöver det ser Elsäkerhetsverket också att myndighetens fortsatta engagemang inom standardisering är av stor vikt för att uppnå effekt i form av ökad störningsfrihet. Tillämpningen och standarder för nya produkter samt ny tillämpning i nya former av anläggningar behöver utvecklas och tydliggöras rörande EMC.

Solel

Detta är ett av Elsäkerhetsverkets större projekt som avslutats 2020 och vars analys och bedömning myndigheten väljer att presentera separat.

Delmålet om att få en fördjupad bild över elinstallationsföretagens arbete med solcellsinstallationer bedöms vara uppfyllt. Elsäkerhetsverket har fått en lägesbild som ger en viktig kunskapsbas för att kunna genomföra och planera för ytterligare effektfulla aktiviteter på området.

Ökad kunskap om solcellsinstallationer är en effekt av arbetet som också ger en grund för att skapa enhetlighet i den ärendehantering som inkluderar solcellsanläggningar, vilket i sin tur kan bidra till en god förvaltning. Myndigheten planerar därför att ta fram ett vägledningsmaterial för medarbetarna, med utgångspunkt i projektets resultat.

Elsäkerhetsverket bedömer att delmålet om att sprida information är delvis uppfyllt. Arbetet kommer att behöva pågå över längre tid innan effekt kan värderas. Men genom myndighetens pressmeddelande om tillsynsprojektets resultat och rapport har information hittills fått eftersträvad spridning i media, både till bransch och till övriga målgrupper, genom bland annat radioinslag och tidningsartiklar. Indikatorer som styrker detta är bland annat att pressmeddelandet genererade 125 inslag i riks- och lokalradio och att projektrapporten fram till årsskiftet hade laddats ner 684 gånger på Elsäkerhetsverkets webbplats. Att rapporten blivit tillgänglig och att dess innehåll

fått spridning är en effekt i sig. Nästa steg i effektkedjan är att målgrupperna också tar till sig och reflekterar över informationen och agerar i enlighet med den. Myndigheten resonerar exempelvis om att i fall kravställandet ökar vid beställning och upphandling av en solcellsanläggning så borde det medföra en säkrare och störningsfri anläggning som är utförd av kompetenta elinstallationsföretag.

Att solcellsanläggningar är ett aktuellt ämne märker Elsäkerhetsverket också genom en upplevd ökning av frågor via telefon och e-post. Informationsspridningen kan ha bidragit till ökat intresse för att söka svar.

I projektets analysarbete har Elsäkerhetsverket lyft fram ett antal rekommendationer till elinstallationsföretag, beställare och innehavare rörande solcellsanläggningar. Det gör att det finns en bas att bygga vidare på för riktad information till berörda målgrupper och på så vis nå ytterligare effekt i form av ökad medvetenhet.

Elsäkerhetsverket bedömer att det är fortsatt viktigt att följa utvecklingen av elinstallationsföretagens arbete med solcellsinstallationer och få fram mätvärden för att se om uppvisade brister minskar eller om ytterligare åtgärder behöver genomföras av myndigheten.



Tillsyn av elektrisk materiel

Elsäkerhetsverkets tillsyn inom verksamhetsgrenen utgörs av marknadskontroll. Marknadskontrollen omfattar elektriska produkter som elektrisk utrustning och apparater. Reglerna som marknadskontrollen bygger på är i huvudsak EU-direktiv som reglerar krav på produkters säkerhet och störningsfrihet. Elsäkerhetsverket kontrollerar att de produkter som tillhandahålls uppfyller gällande regler. Om produkter har brister ser myndigheten till att de som tillhandahåller produkten vidtar åtgärder. Elsäkerhetsverket kontrollerar också att de ekonomiska aktörerna fullgör andra skyldigheter som exempelvis skadeförebyggande arbete.

Erfarenheterna från marknadskontrollen använder Elsäkerhetsverket i samarbetsprojekt med andra myndigheter och intresseorganisationer. Samma erfarenheter används också som underlag till myndighetens informationsarbete. Erfarenheterna från marknadskontrollen påverkar också föreskrifts- och standardiseringsarbetet.

Tillsyn av elektrisk materiel

Marknadskontrollerade produkter			
	2020	2019	2018
Marknadskontrollerade produkter	547	435	397
Årsarbetskraft	3	3,6	2,3
Styckkostnad	18,8	17,2	18,4
Kostnad (tkr)	10 282	7 473	7 307

Elsäkerhetsverkets marknadskontroll sker planerat, efter anmälan eller annan indikation på brister. Marknadskontrollen planeras och beskrivs till stor del i en årlig marknadskontrollplan. Under 2020 genomfördes marknadskontroll på 547 produkter, vilket är en ökning från föregående år.

Inom tillsynsområdet ligger också uppföljning av företag och systemtillsyn, där tillsynen inte är kopplad till specifika produkter utan till hur företaget fungerar. Detta är en metod som exempelvis används i projektuppdag.

Avslutade ärenden fördelade på tillsynsmetoder

	2020	2019	2018
Kontroll genom provning	75	118	163
Kontroll av dokumentation	444	268	193
Uppföljning av anmälningar om farlig produkt enl. produktsäkerhetslagen § 23	28	49	41
Totalt	547	435	397

Tillsynsmetoder

Marknadskontroll innebär inte bara att kontrollera en produkts utformning, utan också att det finns en EU-försäkran, att produkten är märkt på rätt sätt samt att den ekonomiska aktören bedriver ett skadeförebyggande arbete. Ett sådant arbete bedrivs bland annat genom att samarbeta med myndigheterna och att åtgärda brister som upptäcks. Genom att anpassa tillsynsmetod till varje enskilt fall får vi en effektivare och mer ändamålsenlig marknadskontroll.

Som tillsynsmetoder använder Elsäkerhetsverket provning genom oberoende testhus samt egen provning av myndigheten, liksom dokumentationskontroll. En annan metod är uppföljning av underrättelseärenden som kommer in till Elsäkerhetsverket från näringsidkare.

Provning

Under 2020 avslutades 75 ärenden där produkter testats genom provning, vilket är en minskning mot föregående år. 74 stycken av dessa har skickats till oberoende testhus och en produkt har testats genom provning av Elsäkerhetsverket.

Dokumentationskontroll

Allvarliga brister kan upptäckas utan att produkten behöver genomgå provning. Detta genom tillsynsmetoden dokumentationskontroll, vilket är en metod som 2020 använts för hantering av fler ärenden än tidigare.

Uppföljning av § 23-ärenden

I 23 § produktsäkerhetslagen framgår att näringsidkare ska underrätta Elsäkerhetsverket om denne får kännedom om att en elektrisk produkt som de tillhandahåller, eller tillhandahållit, är farlig. Antalet så kallade § 23-ärenden varierar beroende på hur många aktörer som faktiskt uppträckt att de tillhandahållit en farlig produkt. Uppgifter som redovisas till Elsäkerhetsverket ska visa de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Elsäkerhetsverket har avslutat 28 uppföljningar av sådana underrättelser under 2020. Dessa ärenden initieras inte av Elsäkerhetsverket.

Anmälningar om farliga eller störande produkter

Elsäkerhetsverket tar emot anmälningar från olika aktörer om farliga eller störande produkter. Antalet anmälningar har ökat under 2020 då myndigheten fick in totalt 394 anmälningar jämfört med 364 stycken 2019. Av dessa inkom 219 anmälningar från allmänheten, 147 från Tullverket samt 28 anmälningar från ekonomiska aktörer enligt 23 § produktsäkerhetslagen som beskrivits tidigare. Anmälningarna som Elsäkerhetsverket får in kan leda till marknadskontroll men är också en hjälp vid marknadsanalys samt planering och urval av produkter som marknadskontrollernas.

Beslut i tillsynen

Elsäkerhetsverkets beslut bygger på både frivilliga och tvingande åtgärder. Vilket beslut som fattas beror på bristens art och bristens allvar. Produkter stoppas genom beslut om försäljningsförbud. Försäljningsförbud kan också förenas med att redan tillhandahållna produkter ska återtas från slutanvändare.

Under 2020 har 421 produkter slutat säljas eller stoppats vid import till följd av Elsäkerhetsverkets marknadskontroll. Det är en ökning på 70 procent jämfört med 2019.

Marknadskontrollerade produkter fördelade på beslut

	2020	2019	2018
Inga krav på åtgärder			
Avslut utan anmärkning/åtgärd	79	127	126
Avslut med anmärkning	47	61	78
Försäljningsförbud			
Försäljningsförbud	405	222	162
Frivilliga åtgärder motsvarande försäljningsförbud	8	10	13
Försäljningsförbud med återtag			
Försäljningsförbud med återtagande från slutanvändare	1	5	6
Frivilliga åtgärder motsvarande återtag från slutanvändare	7	10	12
Totalt	547	435	397

Balans marknadskontrollsärenden

	2020	2019	2018
Öppna ärenden vid årets början	90	78	99
Startade ärenden under året	259	265	260
Avslutade ärenden under året	250	253	281
Öppna ärenden vid årets slut	99	90	78

Fokusområden

Delar av Elsäkerhetsverkets marknadskontroll bedrivs i projektform. Dels inom myndigheten och dels i gemensamma projekt med andra myndigheter inom Sverige och EU/EES.

Samarbetsprojekt med Sveriges konsumenter - Privatimportens faror

Elsäkerhetsverket har genomfört ett projekt tillsammans med Sveriges konsumenter. Detta i syfte att öka konsumenters kunskap och medvetenhet om riskerna med att privatimportera elektriska produkter. Ett produkttest har genomförts tillsammans med Länsförsäkringars forskningsfond där 28 produkter från tre marknadsplatser utanför EU testades. 26 av 28 produkter ansågs vara direkt farliga att använda.

Vidare har en Sifo-undersökning genomförts som har ökat Elsäkerhetsverkets kunskap om konsumtionsbeteende och handeln med elektriska produkter. Till exempel visade undersökningen att elva procent av de tillfrågade handlar från webbutiker utanför EU. Undersökningen anger också att fyra av tio konsumenter kollar att produkten de köper är CE-märkt.

Under året har Elsäkerhetsverket figurerat i många olika medier för att uppmärksamma riskerna med privatimport. Som avslutning på hela projektet genomfördes ett rundabordssamtal med deltagare från olika branscher för att diskutera hur man kan arbeta med privatimport framöver. Inom projektet har Elsäkerhetsverket även tagit fram en sammanställning av testrapporterna och tillsammans med Sveriges konsumenter skrivit en rapport där alla delar av projektet beskrivs mer detaljerat.

USB-uppföljning

Elsäkerhetsverket har genomfört en uppföljning av ett projekt från 2017 där myndigheten testade 60 USB-laddare. I uppföljningen kontrollerades återigen de aktörer som var med förra gången och totalt testades den här gången 22 USB-laddare. Syftet var att kontrollera om det har skett några förbättringar i produkternas säkerhet och om vår marknadskontroll gett någon effekt. Uppföljningen visar att produktsäkerheten har förbättrats. 68 procent av de testade produkterna fick anmärkning, jämfört med 97 procent 2017. Antalet allvarliga anmärkningar var också lägre i uppföljningen. 18 procent av laddarna fick försäljningsförbud, jämfört med 25 procent i 2017 års undersökning.

E-handel

E-handel utanför EU benämns som privatimport och skiljer sig från e-handel på nationell och EU-nivå. När det gäller privatimport arbetar vi med informationsinsatser istället för marknadskontroll, eftersom vi inte har några juridiska befogenheter att utöva marknadskontroll över privatpersoner eller företag utanför EU.

Vi deltar även i olika projekt och samarbeten som rör e-handel och privatimport. CASP, Online Market Surveillance, är ett EU-projekt där vi tar fram metoder och guider för att underlätta marknadskontroll på nätet. Elsäkerhetsverket deltar även i e-handelsgruppen inom marknadskontrollrådet, där vi arbetar för att få en samsyn gällande e-handel hos svenska myndigheter och för att ta fram en vägledning om marknadskontroll.

DCL-uttag och stickproppar

Från och med 1 april 2019 gäller nya regler för stickproppar och uttag till taklampor. Elsäkerhetsverket har genomfört ett projekt för att undersöka om de nya reglerna efterlevs och om det finns behov av att öka medvetenheten kring de nya reglerna ytterligare. I projektet kontrollerades åtta tillverkare som fortfarande sålde produkter som inte omfattades av det nya regelverket. Samtliga tillverkare fick möjlighet att yttra sig kring de produkter som var föremål för Elsäkerhetsverkets

marknadstillsyn. Svaren visade att de produkter som fortfarande tillhandahölls av tillverkarna var tillverkade och satta på marknaden före det nya regelverket trädde i kraft och får därmed säljas tills lagret är slut.

EMC-växelriktare

I Elsäkerhetsverkets uppdrag ingår att förebygga störningar inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Inom detta har myndigheten under 2020 arbetat med att skapa sig en bild av i vilken utsträckning växelriktare och optimerare som används i solcellsanläggningar utgör ett störningsproblem. Det är främst inom samhällsviktig verksamhet som exempelvis försvar och räddningstjänst som störningar kan utgöra ett problem. Tillsammans med Energi-myndigheten har Elsäkerhetsverket under det gångna året kontrollerat elva växelriktare och optimerare. Vi har tittat på teknisk dokumentation från tillverkarna och undersökt om dokumentationskraven i EUs EMC-direktiv uppfylls.

Resultatet visar att fyra av de elva produkterna är deklarerade enligt en generisk harmoniserad standard eller saknar relevant dokumentation. Den generiska standarden täcker inte upp för samtliga risker för den aktuella typen av produkter; i dessa fall har vi begärt in en riskanalys, för att se hur tillverkaren uppfyllt kraven i EMC-direktivet. Flera av de utvalda produkterna kommer framgent också att provas i testanläggningar, för att undersöka hur specifika anläggningar uppfyller kraven i EMC-direktivet.

Gemensamma projekt

Under 2020 har ett antal aktiviteter genomförts tillsammans med andra myndigheter och organisationer inom EU och EES. I dessa projekt betalas provningen av EU-projektet; kostnaderna belastar inte Elsäkerhetsverket. På europeisk nivå deltar myndigheten i CASP och JAHARP. Båda projekten rör ett flertal produktgrupper som väljs ut gemensamt med alla medlemsstater efter riskanalyser.

Under 2020 avslutades ett EU-projekt inom CASP, i vilket Elsäkerhetsverket tillsammans med 11 andra europeiska myndigheter testade laddare och batterier. Totalt testades 86 laddare och 92 batterier. Av laddarna var det 60 stycken som underkändes och av batterierna var det 10 som inte uppfyllde kraven.

Inom det nordiska samarbetsområdet NKS-ATEX (Nordisk komité för samordning av säkerhetsfrågor vedrørende explosionsfarliga områden), har ett projekt som rör industriella dammsugare genomförts.

På den svenska marknaden har samarbeten skett med Kemikalieinspektionen där vi köper in dubbla exemplar av vissa elektriska produkter som båda myndigheterna testar enligt respektive myndighets regelverk. Under 2020 har Elsäkerhetsverket i samarbetet köpt in och låtit prova 10 produkter från olika produktkategorier. Av dessa 10 fick 4 produkter anmärkningar i Elsäkerhetsverkets tester som ledde till försäljningsförbud eller frivillig åtgärd med säljstopp. Tre stycken fick anmärkningar hos Kemikalieinspektionen: två med förbjudna ämnen och en som hade brister i kontaktuppgifter.

Samarbete

Elsäkerhetsverket har utöver det samarbete som sker i marknadskontrollen också deltagit i samarbeten med olika myndigheter, branschorganisationer och andra aktörer. Elsäkerhetsverkets nationella och internationella samarbeten beskrivs nedan.

Nationella samarbeten

Elsäkerhetsverket deltar löpande i samarbeten som arrangeras av eller tillsammans med andra myndigheter:

- Marknadskontrollrådet, inklusive medverkan i arbetsgrupper om systemtillsyn
- Forum för tullrelaterade frågor (Tullverket)
- Myndighetssamverkan Leksaker (Konsumentverket)
- Myndighetssamverkan Radioutrustning/EMC (Post- och telestyrelsen och Elsäkerhetsverket)
- Myndighetssamverkan Gasapparater (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

Utöver detta har Elsäkerhetsverket under 2020 deltagit i enstaka samarbeten med Sveriges konsumenter, Post- och telestyrelsen, Energimyndigheten, Kemikalieinspektionen, Arbetsmiljöverket och Folkhälsomyndigheten med flera. Även samarbeten med ekonomiska aktörer sker när det passar i verksamheten. Vi har dessutom löpande samarbete med Tullverket när det gäller importkontroll av elektriska produkter.

Internationella samarbeten

Elsäkerhetsverket deltar löpande i de nordiska och europeiska samarbetena kring marknadskontroll. I EU sker det framför allt i olika AdCo (Administrative Cooperation Groups), som är samarbetsgrupper från de olika ländernas marknadskontrollerande myndigheter. Elsäkerhetsverket deltar i LVD-AdCo (Lågspänningsdirektivets samarbetsgrupp) och EMC-AdCo (samarbetsgruppen inom direktivet för Elektromagnetisk

kompatibilitet), det nordiska samarbetet NSS (Nordiska kommittén för samordning av elektriska säkerhetsfrågor) samt NKS-ATEX där samverkan sker inom området explosionsfarliga miljöer och avsedd utrustning.

Medverkan i standardiseringen för elektrisk utrustning och apparater redovisas under verksamhetsgrenen Standardisering.

Verksamhetsgrenens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter

	2020	2019	2018
Tillsyn Elektrisk materiel	10 282	7 473	7 307
Övriga kostnader*	1 314	2 076	2 142
Kostnad (tkr)	11 596	9 549	9 449

* Tabellposter har lagts samman enligt beskrivning på sidan 8.

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen har ökat med 2 047 tkr. Ökningen beror på ändrade arbetssätt för att underlätta introduktion av nya kollegor och erfarenhetsutbyte i ärendehantering, i och med hemarbete.

Analys av resultat

Den övergripande målsättningen med myndighetens marknadskontroll är att produkterna som släpps på marknaden uppfyller kraven och är säkra och störningsfria. Längs vägen mot slutmålet arbetar Elsäkerhetsverket med flera typer av aktiviteter som successivt förväntas ge effekter.

Under 2020 har verksamheten påverkats av covid-19 och viss omställning har gjorts. Den del av marknadskontrollen som vanligtvis genomförs i fysiska butiker har istället styrts om så att vi i ökad grad arbetat med kontroll i e-handeln. Vi menar dock att vi till stor del ändå når samma aktörer.

Elsäkerhetsverket bedömer att utvecklingen av arbetet med marknadskontroll går i önskad målriktning. Under 2020 har antalet kontrollerade produkter ökat med 26 procent i jämförelse med 2019. Arbetet har lett fram till att det sedan föregående år är 70 procent fler produkter som slutat säljas eller stoppats vid import till följd av Elsäkerhetsverkets marknadskontroll. Av dessa produkter kontrollerades 95 procent genom tillsynsmetoden dokumentationskontroll.

Dokumentationskontrollen har vidareutvecklats under 2020 och använts i högre grad än tidigare. Elsäkerhetsverket finner metoden vara kostnadseffektiv och effektiv. Flera allvarliga brister kan upptäckas utan att produkten behöver genomgå provning. Likaså omfattar dokumentationskontroll ofta flera produkter hos

samma ekonomiska aktör. Ökningen av produkter som kontrollerats via den här metoden kan relateras till vårt samarbete med Tullverket.

De anmälningar vi får från Tullverket som sedan leder vidare till marknadskontroll hanteras i huvudsak med dokumentationskontroll som tillsynsметод. Anmälningar från Tullverket ökade 2020 med 69 procent jämfört med föregående år. Det menar vi visar att vårt samarbete ger effekt i önskad riktning och att felaktiga produkter kan stoppas innan de tillhandahålls på marknaden.

Elsäkerhetsverket marknadskontroll omfattar också systemtillsyn, som riktar in sig på hur företag som importerar eller tillverkar produkter fungerar. Detta i strävan mot att systematiska fel ska korrigeras i förväg och att företagen i högre utsträckning fullgör sina skyldigheter.

Systemtillsyn är också förenat med behov av utbildningsinsatser för företagen. Utbildningar bedömer vi ger effekt genom att de underlättar för företagen att få och ta till sig kunskap om gällande regler. Under utbildningstillfället ges möjlighet till dialog mellan företagen och Elsäkerhetsverket, vilket är värdefullt för båda parter. Under 2020 har vissa planerade utbildningstillfällen dock ställts in med anledning av covid-19. Vi ser ett behov av att möta företagen på annat sätt än fysiska möten och ser webbaserade utbildningar som ett alternativ att arbeta vidare med.

Ett delmål i marknadskontrollen är att ekonomiska aktörer ska ha god kännedom om gällande regler och efterleva dessa. Under 2020 har två projekt med syfte att följa upp regelefterlevnad avslutats. Vi bedömer utifrån dessa uppföljningar att vårt arbete bidrar i positiv riktning till delmålet.

När det gäller DCL-uttag och stickproppar genomförde Elsäkerhetsverket kommunikationsinsatser inför att nya regler på området skulle träda i kraft våren 2019. Detta i syfte att öka medvetandet om regeländringarna hos tillverkare, importörer och distributörer. Årets uppföljningsprojekt indikerar att våra insatser kan ha bidragit till regelkännedom och efterlevnad bland tillverkare, vilka vår uppföljning riktades mot. Vi bedömer dock att det kan finnas en risk att andra aktörer (importörer och distributörer) inte är lika väl insatta i reglerna. Därför tror vi att det är relevant att Elsäkerhetsverket fortsätter att informera och genomföra uppföljande marktillsyn av denna typ av produkter. Uppföljningen av 2017 års USB-laddarprojekt visar ett förbättrat resultat. Vi menar att det delvis kan vara en effekt av att aktörerna i ökad grad har förstått regelverken och vidtagit åtgärder efter de beslut som Elsäkerhetsverkets kontroll genererade i 2017.

Samarbetsprojekt med Sveriges konsumenter - Privatimportens faror

Projektet Privatimportens faror är ett av Elsäkerhetsverkets större projekt som avslutas 2020. Därför presenteras analysen av uppdraget separat här.

Projektets målsättning om att öka konsumenters medvetenhet om riskerna med privatimport har delvis uppfyllts. Elsäkerhetsverket bedömer att samarbete med konsumentorganisationer och externa parter är ett effektivt sätt att nå ut med information. Myndigheten har deltagit i flera olika medier under året; pressmeddelandet om produkttesterna resulterade i 714 artiklar i 380 olika medier vilket vi anser är ett bra resultat. Vi tror att en följeffekt av detta är att konsumenter blir mer medvetna om riskerna med privatimport. Resultatet av våra kommunikationsinsatser kan också ha påverkats av de aktiviteter som genomförts för att samla in information.

Produkttesterna visade att många produkter som privatimporteras inte uppfyller produktsäkerhetskraven och att dessa produkter kan vara farliga att använda. Sifoundersökningen har i första hand gett oss mer kunskap om hur omfattande privatimporten är, vi har fått en bild av antalet skador och vilka produkter som oftast orsakar skador. Denna faktabaserade information har också legat till grund för de kommunikationsinsatser vi har genomfört inom projektet. Jämfört med våra tidigare produkttester så ser vi tyvärr ingen förbättring gällande produktsäkerheten för produkter som privatimporteras. Då Elsäkerhetsverket saknar tillsynsmandat för denna typ av handel är det viktigt med fortsatt samarbete med andra externa parter för nå ut med information till konsumenter om riskerna.

EMC-växelriktare

Projektet EMC-växelriktare är ett av Elsäkerhetsverkets mer omfattande projekt 2020. Därför presenteras analysen av det ännu pågående uppdraget separat här.

Marknadskontrollen av optimerare och växelriktare är ett viktigt bidrag till samhällets omställning till säker, förnybar energiproduktion. Att tillverkare, konsumenter och energirådgivare känner till vilka problem och möjligheter dessa produkter har höjer förtroendet för den teknik som ingår i hållbara energislåg. Genom att delta i standardiseringsprocesser kan Elsäkerhetsverket också bidra till tydligare standarder som gör det möjligt för beställare och användare av tekniken att ställa högre krav på tillverkare, och bidra till att minska EMC-störningar på radiokommunikation och andra tekniska hjälpmedel som samhället är beroende av.



Behörighet och tillstånd

Verksamhetsområdet *Behörighet och tillstånd* är uppdelat i två verksamhetsgrenar: *Drifttillstånd samt remisser om koncessioner* och *Behörighet för elinstallationsarbete*.

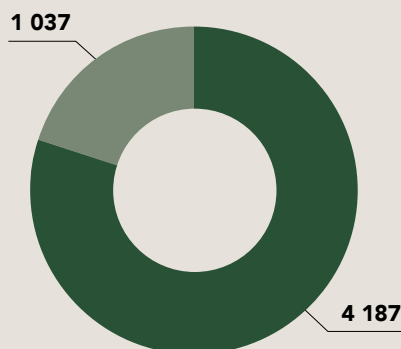
Enligt myndighetens instruktion, elsäkerhetslagen (2016:732) och elsäkerhetsförordningen (2017:218) ska Elsäkerhetsverket

- meddela auktorisation att utföra elinstallationsarbete, med stöd av bestämmelser i lag eller annan författning.
- registrera elinstallationsföretag.
- följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.
- samverka med berörda myndigheter, med organisationer för näringsliv och arbetstagare samt med andra intresseorganisationer.
- ta emot och handlägga anmälningar från dem som avser att ta i bruk en kontaktledning för järnvägs-, spårvägs-, tunnelbane- eller elvägsdrift samt ansökningar om drifttillstånd för vissa kraftledningar.

Kostnader fördelade på verksamhetsgrenar (tkr)

Verksamhetsområdets totala kostnader
5 224 tkr.

- Behörighet för elinstallationsarbete
- Drifttillstånd samt remisser om koncessioner



Drifttillstånd samt remisser om koncessioner

Elsäkerhetsverket handlägger ansökningar om drifttillstånd samt anmälningar om ibrukttagande av kontaktledning. Elsäkerhetsverket svarar också på remisser om nätkoncessioner.

Ansökan om drifttillstånd

Ledningsinnehavare måste ha drifttillstånd enligt krav i elsäkerhetsförordningen (2017:218) för att ta i drift en direktjordad högspänningsledning. Starkströmsanläggningar som omfattas av kravet är högspänningsledningar, som ingår i en direktjordad anläggning, där det vid ett enfasigt fel kan uppkomma jordslutningsström med större styrka än 500 ampere. En sådan anläggning får inte tas i bruk innan Elsäkerhetsverket gett tillstånd till det (drifttillstånd). Ett drifttillstånd får endast meddelas om anläggningen ger betryggande säkerhet mot person- eller sakskada.

Under 2020 har Elsäkerhetsverket avslutat 45 ärenden med ansökningar om drifttillstånd. Antalet ärenden är en ökning jämfört med 2019 då 37 ärenden avslutades. Antalet ansökningar är helt beroende av i vilken omfattning anläggningsinnehavaren investerar i ombyggnad eller utbyggnad av nya högspänningsledningar och stationer. Ansökningar om drifttillstånd lämnas i huvudsak in till Elsäkerhetsverket via en e-tjänst på myndighetens webbplats.

Anmälan om ibrukttagning av kontaktledning

Innehavare av järnvägs-, spårvägs-, tunnelbane- eller elvägstrafik, ska anmäla till Elsäkerhetsverket att de tänker ta en kontaktledning i bruk. Detta regleras i Elsäkerhetslagen (2016:732). Antalet anmälningar 2020 var 16 stycken. Det är en ökning jämfört med föregående år då antalet anmälningar var 11 stycken. Antalet anmälningar som kommer in beror på i vilken omfattning utbyggnad av infrastruktur sker. Anmälningar kommer in till Elsäkerhetsverket genom en e-tjänst på myndighetens webbplats.

Remisser om nätkoncessioner

Inom verksamhetsgrenen svarar Elsäkerhetsverket på remisser om koncessioner från främst Energi-marknadsinspektionen. När ett elnätsföretag ansöker om koncession för område respektive linje hos Energi-marknadsinspektionen, får Elsäkerhetsverket ansökan på remiss för att ge synpunkter.

Under 2020 hanterades 78 remisser som innehöll ansökan om ny koncession eller förlängning av befintlig koncession. Det sammanlagda antalet har ökat något sedan föregående år då 65 remisser behandlades.

Metodutveckling

Under 2020 har Elsäkerhetsverket drivit ett metodutvecklingsarbete för samtliga ärendetyper inom verksamhetsgrenen. Detta i syfte att stärka enhetlighet, effektivitet och kvalitet i ärendehantering, vilket är viktigt för att kontakten med myndigheten ska upplevas som enkel och smidig för berörda målgrupper.

I metodutvecklingsarbetet har ärendeprocesserna genomlysts och handläggningsrutiner och andra typer av metodstöd har tagits fram. E-tjänster, genom vilka anmälningar och ansökningar görs till myndigheten, har förtydligats avseende funktion och information.

Verksamhetsgrenens kostnader

Total kostnad för verksamhetsgrenen

	2020	2019	2018
Kostnad (tkr)	1 037	627	624

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen uppgick 2020 till 1 037 tkr, vilket är en ökning jämfört med 2019. Kostnaden består i huvudsak av nedlagd tid. Ökningen beror på ökat antal ärenden, utveckling av arbetsprocesser samt utbildning och kompetensöverföring.

Analys av resultat

Genom arbetet med drifttillstånd, anmälan om ibruktagnation av kontaktledning och remisser om koncessioner, strävar Elsäkerhetsverket efter att anläggningar ska vara utförda och upprätthålla sådant skick att kraven på elsäkerhet och störningsfrihet uppfylls.

Som verksamhetsnära målsättning strävar Elsäkerhetsverket också efter att skapa en effektiv och smidig kontaktväg mellan myndigheten och ledningsinnehavare. Då ärendetyperna avser en mycket väsentlig funktion i samhället är det relevant att kontakten underlättas.

Elsäkerhetsverket har i sin omvärldsanalys fått signaler om en fortsatt hög nivå på planerade projekt rörande direktjordade ledningar, vilket kan komma att öka myndighetens ärendehantering. Vidare kommer det också att ställa krav på att Elsäkerhetsverket säkrar kompetensöverföring på området så att fler medarbetare har den kunskap som krävs för att hantera och bedöma berörda ärendetyper.

Elsäkerhetsverket bedömer att metodutvecklingsarbetet som genomförts under 2020 har underlättat kompetensöverföring. Processer, bedömnings- och metodstöd finns nu dokumenterade och tillgängliga. Myndigheten bedömer också att arbetet har bidragit i en positiv riktning mot målet om att berörda målgrupper ska uppleva kontakten med myndigheten som enkel och smidig.

Då de nya arbetsätten implementeras i verksamheten fullt ut först 2021 kommer eftersträlvade effekter först att kunna analyseras på längre sikt. Vad gäller tänkbara indikatorer kan ett relevant mätvärde vara antal ärenden som kräver komplettering. I den här typen av förenklingsarbete, som i hög grad berör medarbetarna internt, kan uppfattning av förenklingsgrad av ärendehantering också vara en relevant uppgift att analysera vidare.



Behörighet för elinstallationsarbete

Elsäkerhetsverket har två uppdrag inom verksamhetsgrenen Behörighet för elinstallationsarbete: att handlägga ansökningar om auktorisation och att registrera elinstallationsföretag. Erfarenheterna från uppdragen leder även till informationsinsatser riktade till berörda målgrupper, för att tydligt kunna vägleda om gällande krav samt utvecklingsinsatser för en effektiv ärendehantering.

Registrering av elinstallationsföretag

Alla elinstallationsföretag som utför elinstallationsarbete på någon annans anläggning ska vara registrerade hos Elsäkerhetsverket. Registrering görs i huvudsak via en e-tjänst. I samma e-tjänst kan företag också ändra sina uppgifter om företaget eller avregistrera sig från registret.

Vid 2020 års slut hade Elsäkerhetsverket cirka 13 100 aktiva elinstallationsföretag i företagsregistret. Det är en ökning med cirka 700 företag jämfört med samma tidpunkt föregående år. Under 2020 gjordes cirka 1 500 nya företagsregistreringar och cirka 1 600 ändringar genomfördes avseende företagsuppgifter. Vidare avregistrerades cirka 200 företag efter att de meddelat att de inte längre utför elinstallationsarbete på annans anläggning. Cirka 49 procent av samtliga företagsregistreringar hanterades automatiskt.

Auktorisation som elinstallatör

Elinstallatör är ett reglerat yrke som kräver auktorisation, vilket man ansöker om hos Elsäkerhetsverket. Det finns tre olika typer av auktorisationer. För att beviljas auktorisation krävs att man uppfyller ett utbildningskrav och ett krav om praktisk erfarenhet. Om man har yrkeskvalifikationer motsvarande elinstallatör i ett annat EU-/EES land kan man också ansöka om att få dem erkända i Sverige, enligt lag (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

De som har en auktorisation som elinstallatör finns registrerade hos Elsäkerhetsverket. Totalt finns cirka 45 200 aktiva elinstallatörer, varav cirka 240 är kvinnor.

Om en elinstallatör utför elinstallationsarbete felaktigt eller beter sig uppenbart olämpligt kan Elsäkerhetsverket besluta att tilldela en varning, återkalla eller inskränka auktorisationen.

Auktorisationsansökningar

	2020	2019	2018
Antal avslutade ärenden	1 137	1 141	1 238
Årsarbetskraft	1,4	1,5	2,1
Styckkostnad	2,9	2,7	3
Kostnad (tkr)	3 268	3 034	3 750

Antalet avslutade ansökningar uppgick 2020 till 1 137.

Beslut fördelade på beviljanden och avslag

	2020	2019	2018
Antal beviljade auktorisationsansökningar	964	969	1 004
Antal avslag	133	126	189
Procent avslag	12	11	15

Av de beslutade ansökningarna har 12 procent resulterat i avslag, vilket kan jämföras med 11 procent föregående år. Under 2020 avskrevs 5 ansökningar, och 35 avvisades. 9 beslut om avslag överklagades, vilket är en minskning jämfört med 2019 då 19 överklagade ärenden inkom.

Elsäkerhetsverket följer också utvecklingen av ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer, vilka ofta är mer tidskrävande att utreda. År 2020 fattade vi beslut i 133 sådana ansökningar. Det är en minskning i förhållande till 2019, både i antal och i andel av den totala summan ansökningar.

Elsäkerhetsverket redovisar årligen statistik för fattade beslut i ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer till Universitets- och högskolerådet, som lämnar uppgifterna vidare till Europeiska kommissionen.

YKD-ansökningar

	2020	2019	2018
Antal ansökningar	133	161	210

Den genomsnittliga handläggningstiden för en ansökan 2020 var 24 dagar. Det är ökning jämfört med föregående år, då genomsnittstiden var 14 dagar.

Auktorisationsansökningar fördelade på kön

	2020	2019	2018
Män	1 127	1 130	1 221
Kvinnor	10	11	17

Av 2020 års ansökningar har 10 varit från kvinnliga sökanden, vilket är en liten minskning sedan 2019. Av dessa 10 kvinnliga sökande beviljades 7 auktorisation.

I enlighet med avgiftsförordningen (1992:191) har ansökningsavgiften för auktorisationsansökan höjts under 2020. Den nya ansökningsavgiften är 1 660 kronor; tidigare var avgiften 1 350 kronor.

Balans auktorisationsansökningar

	2020	2019	2018
Öppna ärenden vid årets början	41	42	52
Startade ärenden under året	1 242	1 150	1 252
Avslutade ärenden under året	1 153	1 151	1 262
Öppna ärenden vid årets slut	130	41	42

Antalet öppna auktorisationsansökningar vid utgången av 2020 uppgick till 130 stycken, vilket är en väsentlig ökning från föregående år.

Metodutveckling

För att säkra ärendehanteringens kvalitet arbetar myndigheten kontinuerligt med utveckling av arbetsätt, rutiner, system och förtydligande av information till målgrupperna.

Under 2020 har fler steg i hanteringen av företagsregistreringar automatiserats. Dessutom har ytterligare moment för att förenkla arbetet med registreringar identifierats, som kommer att utredas vidare under 2021.

Vad gäller auktorisationsansökan så har myndigheten en kunskapsbank över hur auktorisationssystem fungerar i andra länder inom EU/EES. Kunskapsbanken uppdateras fortlöpande, när förändringar sker i ländernas system eller när det uppstår behov av att kartlägga system som tidigare inte varit aktuella i Elsäkerhetsverkets ärendehantering. Kunskapsbanken är ett värdefullt stöd i handläggning av ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Vidare har information på webbplatsen och publicerade frågor och svar rörande aktuella frågeställningar inom verksamhetsgrenen uppdaterats under året.

Samarbete

Elsäkerhetsverket har under 2020 haft samarbete med Skolverkets nationella programråd för EI- och energiprogrammet, där myndigheten har en ordinarie ledamot och en suppleant. Programrådets uppgift är att stödja Skolverket i frågor för att utveckla gymnasieprogrammet.

Myndigheten har ett kontinuerligt samarbete med Universitets- och högskolerådet (UHR), som är nationell samordnare för direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer. UHR är därmed en viktig samarbetspartner i bedömning av yrkeskvalifikationer från övriga EU-/EES-länder. UHR lämnar vid förfrågan också yttranden över utländska utbildningars innehåll. Under 2020 har 57 utbildningar skickats till UHR för yttrande. Det kan jämföras med 31 utbildningar 2019. Elsäkerhetsverket har representanter i Rådet för reglerade yrken, som hålls samman av UHR. Rådet samlas två gånger per år för erfarenhetsutbyte.

Under året har Elsäkerhetsverket utökat samarbetet med Brandskyddsföreningen. Elektriska Nämnden, som är en del av Brandskyddsföreningen, har ett utskott för auktorisation av besiktningsingenjörer och Elsäkerhetsverket har sedan början av året ordföranderollen i detta utskott.

Angående erkännande av yrkeskvalifikationer har Elsäkerhetsverket också ett samarbete med Kommerskollegium som äger Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som används för verifiering av yrkeskvalifikationer inom EU/EES. Genom IMI har Elsäkerhetsverket också regelbunden kontakt med andra myndigheter i EU/EES som ansvarar för reglerade yrken motsvarande elinstallatör.

Verksamhetsgrenens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter (tkr)

	2020	2019	2018
Auktorisationsansökningar	3 268	3 034	3 753
Företagsregistrering	890	580	466
Elberhörighetsreformen	0	0	176
Övriga kostnader	29	6	22
Kostnad (tkr)	4 187	3 619	4 417

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen har ökat med 568 tkr sedan föregående år. Ökningen beror bland annat på att antalet utländska utbildningar som skickas till Universitets- och högskolerådet för yttrande har ökat. Dessa yttranden är förenade med kostnader för Elsäkerhetsverket. En annan orsak är nyanställningar samt ändrade arbetsätt för att möta behov av introduktion och erfarenhetsutbyte i ärendehantering i och med covid-19 och hemarbete.

Analys av resultat

Genom arbetet med auktorisation strävar Elsäkerhetsverket efter att elinstallatörer ska ha en grundläggande kompetens. Detta för att anläggningar i sin tur ska vara utförda och upprätthålla sådant skick att kraven på elsäkerhet och störningsfrihet uppfylls.

Ett mål med hanteringen av auktorisationsansökningar och företagsregistreringar är att skapa enhetlighet, rättsäkerhet och effektivitet. Vi strävar också efter att arbeta på ett sätt som gör att enskilda upplever kontakten med myndigheten som smidig och enkel. Elsäkerhetsverket bedömer att metod- och utvecklingsarbetet har bidragit i positiv riktning mot målsättningen. Handläggningstiderna som varit korta och stabila under de senaste åren, liksom minskat antal överklagade ärenden, är indikatorer på att så varit fallet.

Under 2020 ökade dock handläggningstiden. En bidragande orsak är personalomsättning. Antalet avslutade ärenden under året hamnade på liknande nivå som året innan.

964 nya elinstallatörer registrerades 2020 och av dessa var endast 7 kvinnor. I relation till myndighetens uppdrag om jämställdhetsintegrering är det eftersträvänsvärt att fler kvinnor söker sig till elinstallatörsyrket. Elsäkerhetsverket har sammanställt en rapport med fokus på jämställdhet i energisektorn (se sidan 44-45 om jämställdhetsintegrering och rapporten). I den belyser vi bland annat obalansen bland kvinnor och män bland elinstallatörer, vilket vi menar har bäring

på en strukturell nivå. I strävan mot ökad jämställdhet inom energisektorn behövs ett fortsatt aktivt arbete bland flera parter, varav Elsäkerhetsverket är en.

Myndigheten har sedan 2018 bevakat volymen av antalet auktorisationsansökningar där den sökande har utländsk utbildning samt delvis svensk praktisk erfarenhet inom el. Utbildningar som genomförts utanför Sverige skickas till UHR för bedömning. Under 2020 ökade dessa ärenden med 84 procent. Då detta är en kostnadsdrivande förändring bedömer myndigheten att vi fortsatt ska bevaka volymen för att kunna bedöma om det var en tillfällig förändring som kan vara relaterad till 2020 eller om det är en trend.

År 2019 genomfördes en förstudie om utbildningskraven för auktorisation. Förstudien svarade mot det angivna målet om att ge myndigheten en klar bild av om nuvarande form för utbildningskrav är tillfredsställande eller om det behövs en förändring. Elsäkerhetsverket bedömde efter genomförd förstudie att någon ändring, i form av regelgivning, inte är aktuell; formen är generellt sett ändamålsenlig. Myndigheten finner dock att informationsaktiviteter bör genomföras för att nå en vidare effekt av ökad likvärdighet hos utbildningsanordnarna rörande utbildningars upplägg. Elsäkerhetsverket bedömer att ökad likvärdighet, som förmedlas vid undervisning, skulle ge både studenter och arbetsgivare en trygghet i grundläggande kompetens om elinstallationsarbete. Sådana aktiviteter planerades att genomföras under 2020. På grund av den underbemanning som uppstod under året sköts dessa aktiviteter upp, med avsikten att genomföra dem under 2021 och avrapportera under 2022. Genom att vägledande material arbetas fram och sprids kan en effekt på kort och medellång sikt bli att innehållet i materialet börjar tillämpas av berörda utbildningsanordnare. Det slutliga resultatet kommer dock att kunna analyseras först på längre sikt. Ett verktyg för att mäta effekt kan vara att återupprepa den enkätundersökning som genomfördes under förstudien, för att se om förändring har skett.



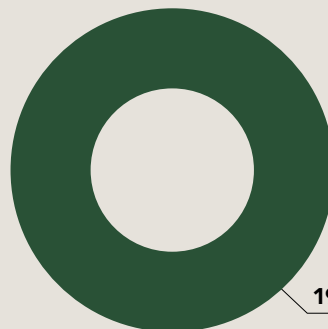
Information

Verksamhetsområdet består av en verksamhetsgren: *Information*. Elsakerhetsverket har ett aktivt förhållnings-sätt när det gäller att kommunicera och skapa dialog med allmänheten och elbranschen om elsäkerhetsfrågor. Information är ett verktyg som bidrar till att myndig-hetens övergripande mål uppfylls och att kunskap om uppdrag och verksamhetsresultat sprids på ett förtroendefullt sätt och når berörda målgrupper både externt och internt. Kommunikationsarbetet finns beskrivet i myndighetens verksamhetsplan och kommunikationsstrategi.

- Kommunikationsarbetet syftar till att öka känne- domen och kunskapen om elsäkerhet gällande elanläggningar, produkter och EMC hos såväl allmänhet och bransch som medarbetare.
- Kommunikationen ska bidra till att skapa effekter och förändra beteenden gällande elsäkerhet samt förebygga och minska risken för elolyckor och tillbud i samhället.
- Elsakerhetsverket ska lämna upplysningar, väg- ledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde, vilket framgår av förvaltningslagen (2017:900).

Kostnader fördelade på verksamhetsgren (tkr)

Verksamhetsområdet Information innehåller en verksamhetsgren. Den totala kostnaden för verksamhetsområdet uppgår till 19 912 tkr.



19 912

Information

Elsäkerhetsverkets arbete inom verksamhetsgrenen Information omfattar såväl intern som extern kommunikation. Arbetet tar utgångspunkt i myndighetens kommunikationsstrategi, och syftar bland annat till att öka kännedom och kunskap om elsäkerhet hos berörda målgrupper. Elsäkerhetsverkets kommunikation ska bidra till att skapa bilden av en aktiv, enkel och pålitlig myndighet.

Informationsinsatser

I avsnittet Informationsinsatser redovisas övergripande det arbete som gäller Elsäkerhetsverkets kommunikationskanaler, bland annat webbplats, nyhetsbrev, enkäter och andra digitala kanaler. Här redovisas också genomslaget i redaktionella och sociala medier.

Webbplats

Elsäkerhetsverkets webbplats är ett viktigt nav för kommunikation kring fakta, nyheter, pressmeddelanden och tips om elsäkerhet.

Under 2020 har Elsäkerhetsverket fortsatt att utveckla webbplatsen efter olika målgruppers behov. Ett stort fokus har varit struktur och innehåll för privatpersoner. Nya sidor om e-handel, solcellsinstallationer, produkter och tillverkningskrav har också tillkommit. Ett omfattande arbete gjordes för att möta besökare med tydlig information i samband med att Kopplasäkert.se lanserades i maj 2020.

Arbetet med anpassning av webbplatsen till de krav som ställs i EU:s tillgänglighetsdirektiv har fortsatt under 2020. Enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service skulle Elsäkerhetsverkets webbplats från och med den 23 september 2020 vara tillgänglig för alla användare, inklusive personer med funktionsnedsättning. I praktiken innebär det att webbplatsen ska uppfylla ett antal tillgänglighetskrav, utifrån de internationella riktlinjerna i WCAG 2.1.

I arbetet har bland annat en tillgänglighetsredogörelse tagits fram. Den beskriver hur väl Elsäkerhetsverkets webbplats och e-tjänster uppfyller lagkraven och vilka förbättringsområden som finns. Den ger också våra besökare möjlighet att påtala brister i tillgängligheten.

Antalet unika besökare på webbplatsen var under året drygt 830 000, vilket är en ökning med cirka 20 procent jämfört med 2019. Några av de mest välbesökta sidorna är "Detta får du göra själv med el", "Nya stickproppar och uttag till taklampor", "Installation av el i bad- och duschrum" och "Säker el utomhus".

Enkäter

Under 2020 har enkäter varit ett viktigt verktyg i kommunikationsarbetet, till exempel i samband med tillsynsprojekt, regelförändringar och interna undersökningar. Bland annat har enkäter skickats ut till branschaktörer när det gäller deltagande i referensgrupper för olika projekt, till lärare angående kursmaterial samt till myndighetens medarbetare angående arbetsmiljö under covid-19.

Kolla elföretaget

Tjänsten Kolla elföretaget riktar sig till beställare av elinstallationstjänster. Den är kopplad till det register som elinstallationsföretag ska finnas i för att få arbeta på andras anläggningar och som står under myndighetens tillsyn. Under året har en utveckling av tjänsten skett i samband med att den integrerats med söktjänsten Kopplasäkert.se. Numera går det exempelvis att hitta ett elinstallationsföretag i sitt närområde, då ett geografiskt gränssnitt införts i Kolla elföretaget.

Under 2020 har antalet sökningar i Kolla elföretaget legat på i genomsnitt 14 000 per månad. Antalet sökningar har ökat med drygt 32 procent från föregående år.

Elsäkerhetsverket i medierna

Elsäkerhetsverket fortsätter att planera kommunikation och medieaktiviteter utifrån verksamhetens uppdrag och omvärldens behov. Som stöd för det arbetet finns Elsäkerhetsverkets kommunikationsstrategi. Under 2020 har en revidering av kommunikationsstrategin genomförts.

Genomslaget i medierna bygger till stor del på myndighetens egna publiceringar av nyheter och pressmeddelanden. Flest omnämnanen får de konsumentnära frågorna och under 2020 har ämnesområdena elbilar, elolyckor, e-handel och solceller haft störst utrymme.

Genomslaget för 2020 visar att antal omnämnanen i redaktionella och sociala medier har uppgått till

drygt 1 500 artiklar, inslag och inlägg. De frågor som myndigheten arbetar med har därmed haft en räckvidd på 285 miljoner mottagare. Genomslaget i media har sammantaget ökat med 11 procent under 2020, tack vare fler inslag i tv, radio och andra riksmidia.

I samband med spridning av elsäkerhetsfrågor i medierna använder myndigheten också sociala medier, bland annat LinkedIn, Facebook, Twitter och Youtube. Facebooksidan har 4 220 följare och på LinkedIn följer 4 794 personer Elsäkerhetsverket.

Elsäkerhetsverket i medierna

	2020	2019	2018
Antal pressmeddelanden	8	9	11
Antal nyheter på webbplatsen	33	77	38
Antal unika besökare på webbplatsen	831 700	692 700	478 000

Nyhetsbrev

Under 2020 har fyra nummer av Elsäkerhetsverkets nyhetsbrev publicerats. Huvudmålgrupperna är branschen, elinstallatörer, elinstallationsföretag och allmänheten. Vid årsskiftet hade nyhetsbrevet drygt 16 400 prenumeranter.

Antal prenumeranter

	2020	2019	2018
Nyhetsbrev Aktuellt*	16 400	15 600	4 000
Nyhetsbrev för elinstallatörer och elinstallationsföretag	-	-	13 000

* Nyhetsbrev Aktuellt och Nyhetsbrev för elinstallatörer och elinstallationsföretag slogs samman 2019.

Elsäkerhetsverket erbjuder även prenumeration på enskilda nyheter, pressmeddelanden, försäljningsförbud och publikationer via webbplatsen.

Föreläsningar, seminarier och mässor

Under 2020 har Elsäkerhetsverkets medverkan vid seminarier och mässor till största del skett digitalt, med anledning av covid-19. Sammantaget har medarbetare medverkat vid 16 föreläsningar och seminarier. De sakområden som varit av störst intresse i olika branschsammanhang är elektromagnetisk kompatibilitet (EMC), elbilsladdning, solcellsinstallationer, e-handel, privatimport och egenkontrollprogram.

Publikationer

På Elsäkerhetsverkets webbplats finns ett antal publikationer för både beställning och nedladdning. Elsäker-

hetsverkets strategi för att bidra till ett mer hållbart samhälle, är att göra publikationer nedladdningsbara och minska antalet beställda trycksaker. Drygt 78 000 publikationer har laddats ner under 2020. De populäraste har varit Ladda elbilen, Handbok elinstallationer, Elsäkerhetspocket, Egenkontrollprogram för medarbetare och El utomhus.

Antalet publikationer och föreskrifter som beställts i tryck och skickats 2020 är drygt 5 900 stycken. De vanligaste beställningarna har varit föreskriften Elsäk-FS 2006:1, fickkort och affischer om Elolyckor, flyern om Vägbelysning och broschyren När du köpt en produkt som har brister.

Elsäkerhet har under 2020 tagit fram följande publikationer:

- Elolycksfallsrapport 2019
- Årsredovisning 2019
- Handbok för innehavare av elanläggningar

Annat broschyrmaterial som tagits fram hör till projektet Koppla säkert (se särskilt avsnitt).

Beställda exemplar av trycksaker (inkl. föreskrifter)

	2020	2019	2018
Antal	5 900	8 000	13 100

Svara på frågor

Myndigheten svarar på ett stort antal frågor, både via telefon och genom webbverktyg för skriftliga frågor. Vanliga frågor handlar om exempelvis auktorisation, elanläggningar, elprodukter men även frågor om regler och allmänna frågor om elsäkerhet får svar i webbtjänsten Frågor och svar.

En översyn av processen för Frågor och svar för att utveckla strukturen har startat under 2020. Syftet är att besökare lättare ska hitta relaterade svar i samband med att man söker fakta. I samband med det har vi gjort det tekniskt möjligt att lägga frågor och svar direkt på informationssidor. Genomlysningen innebär också ett arbete med att göra svaren mer begripliga och relevanta för målgruppen. Arbetet fortsätter 2021.

Under 2020 har 3 256 frågor kommit in till myndigheten.

Skriftliga frågor och svar

	2020	2019	2018
Antal frågor	3 256	3 233	3 332
Antal svar	3 024	3 154	3 317

Projekt

Barn och unga

Elsäkerhetsverket arbetar med ett flerårigt projekt med syftet att ta fram utbildningsmaterial som ska öka kunskapen om el- och produktsäkerhet hos barn och unga. Under 2020 har en förstudie genomförts, där en enkät skickats till pedagoger på 200 skolor för att få information om huruvida det är möjligt att genomföra en utbildning om el och säkerhet och vilken typ av material som passar för olika årskurser.

Elsäkerhetsverket har också gjort en inventering av eget och andra myndigheters utbildningsmaterial – digitalt som tryckt – samt intervjuat andra myndigheter som arbetar med utbildningar till barn och unga. Under arbetet har också läroplan för grundskolan (LGR11) och material från Skolverket studerats, för att få en uppfattning om till vilka ämnen man skulle kunna koppla berörd utbildning.

Förstudien visar att vi bör rikta utbildningsinsatser till flera årskurser och att det inte bara är kostnadsdrivande och tekniska lösningar, som till exempel e-learning eller film som efterfrågas, utan även enklare material. Den visar också att lärare är öppna för att använda kortfattat utbildningsmaterial om elsäkerhet i sin undervisning, men att det måste finnas en tydlig koppling mot läroplanen. En förstudierapport har tagits fram där resultat och förslag på möjliga utbildningar redovisas.

Projektet Koppla säkert - informationsinsatser gällande försäljning av elektriska installationsprodukter

Elsäkerhetsverket har arbetat vidare med regeringsuppdraget från 2018, om informationsinsatser vid försäljning av elektriska installationsprodukter. Syftet är att motverka olagliga elinstallationer och bidra till ökad elsäkerhet genom att privatpersoner får information om elinstallationsarbete när de köper elinstallationsmateriel.

I starten av uppdraget 2018 tog Elsäkerhetsverket, tillsammans med branschen, fram en handlingsplan och bildade en referensgrupp som sedan dess samarbetat med myndigheten i projektet. 2019 fortsatte samarbetet med branschen för att målgruppsanpassa kommunikationsinsatserna i projektet.

År 2020 har Elsäkerhetsverket producerat material samt lanserat och marknadsfört den digitala tjänsten Kopplasäkert.se. Tjänsten lanserades den 26 maj 2020. I Kopplasäkert.se kan man snabbt och enkelt söka fram

om man som privatperson får göra elinstallationsarbetet själv eller om det måste utföras av ett elinstallationsföretag. Kopplasäkert.se har från lanseringsdagen fram till årsskiftet 2020-2021 haft 123 245 unika besökare totalt, vilket är cirka 17 500 per månad i genomsnitt.

Kopplasäkert.se är navet för informationsinsatser som riktar sig till både allmänhet och bransch. Alla informationsprodukter så som digital utbildning för återförsäljare, trycksaker till konsument, skyltning för butik och e-handel, träff med återförsäljare samt filmer för digitala kanaler syftar till att få privatpersoner och butikspersonal att söka sig till Kopplasäkert.se för att få svar på sina frågor.

I samband med lanseringen av tjänsten genomförde Elsäkerhetsverket också en digital marknadsföringskampanj. Ytterligare en kampanj genomfördes senare på hösten. Kampanjerna resulterade i drygt 9 miljoner exponeringar och 2,5 miljoner visningar av Koppla säkerts reklamfilmer. Kampanjen i Sveriges televisions Anslagstavlan sågs av 3 miljoner tittare. Även flera av de företag och organisationer som varit med i referensgruppsarbetet spred vid lanseringstillfället information om Kopplasäkert.se i sina kanaler.

Allt material kring Koppla säkert är fritt att använda och företag och organisationer kan, om de vill, meddela Elsäkerhetsverket att de stöttar satsningen. Under 2020 valde drygt 330 företag och organisationer att stötta Koppla säkert. Majoriteten av företagen är elinstallationsföretag.

Under hösten nominerades tjänsten till två priser och gick till final i båda. Svenska Publishingpriset för bästa webbplats och i eDiamond Award för bästa samhällsnyttiga tjänst.

Samarbete

För att nå ut med information om elsäkerhetsfrågor fortsätter samarbetet med andra myndigheter och branschorganisationer, såväl nationellt som inom Norden. Samarbeten med branschaktörer för att fortsätta fånga upp aktuella frågor kring elsäkerhet har pågått under 2020 i olika referensgrupper. Myndigheten ser branschen som en viktig aktör för fortsatt spridning av kunskap för att nå ut till viktiga målgrupper.

Det nordiska samarbetet sker inom ramen för NSS-informationsgrupp (Nordiska kommittén för samordning av elektriska säkerhetsfrågor). Under 2020 har det möte som Norge skulle varit värdar för ställts in på grund av covid-19.

Verksamhetsgrenens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter

	2020	2019	2018
Informationsinsatser*	14 136	11 252	9 430
Svara på frågor	5 644	5 254	5 239
Övriga kostnader	132	222	1 143
Kostnad (tkr)	19 912	16 728	15 813

* Tabellposter har lagts samman enligt beskrivning på sidan 8.

Verksamhetens totala kostnader under 2020 uppgick till 19 912 tkr. Det är en ökning på 3 184 tkr jämfört med 2019, som främst beror på ökade kostnader för utveckling av myndighetens webbplats. Uppdraget Informationsinsatser gällande försäljning av elektriska installationsprodukter har också bidragit till ökningen. Ökade kostnader kan också relateras till publikationer, såsom framtagande av handbok. Minskningen av posten Övriga kostnader beror bland annat på färre resor för samarbeten, till följd av covid-19.

Analys av resultat

Elsäkerhetsverket har under 2020 fortsatt att arbeta med kommunikation som ett strategiskt verktyg i strävan att uppnå myndighetens vision Trygg och störningsfri el. Vi strävar efter att förändra beteenden och attityder till elsäkerhetsfrågor i samhället genom att skapa kännedom och få fler människor att förstå och ta ansvar för sin elanläggning.

Ökad kännedom och förändrade attityder avser vi att uppnå genom såväl operativ som strategisk kommunikation. Ett mål i det arbetet är att myndigheten ska uppfattas som aktiv, enkel och pålitlig. Genom vårt arbete med tillgänglighetsanpassning, utökad information och enkäter som ger våra målgrupper möjlighet att yttra sig om vår verksamhet, bedömer vi att myndigheten har uppnått en öppenhet och transparens som bidrar till förtroende för Elsäkerhetsverket. Arbetet med referensgrupper, där vi tar in omvärldens behov och förväntningar, bidrar också till en större förankring för regelgivning och framtida utveckling av vår verksamhet.

Med anledning av covid-19 har Elsäkerhetsverket genomfört flera planerade seminarier och informationsmöten digitalt istället för fysiskt. I många fall har det fungerat bättre än förväntat, exempelvis vid de interna verksdagarna. I vissa fall har vi också noterat en högre närvaro än innan covid-19, bland annat vid Elsäkerhetsrådets möten. Även vissa av de seminarier Elsäkerhetsverket deltagit i som föreläsare har haft stor närvaro, vilket har gett oss möjlighet att nå ut till fler med

elsäkerhetsfrågor. Det kan ses som en indikation på att digitala träffar är ett lättillgängligt och tidseffektivt alternativ, som vi ser anledning att, åtminstone till viss del, fortsätta med även i framtiden.

I projektet Barn och unga var Elsäkerhetsverkets mål att ta fram utbildningsmaterial som ska öka kunskapen om el- och produktsäkerhet hos barn och unga. Vi bedömer att delar av målet är uppfyllt. Genom förstudien har vi ökat vår egen kännedom om utbud och behov. I och med det har vi förbättrat vår möjlighet att i ett nästa steg kunna ta fram ett anpassat underlag som är pedagogiskt korrekt. Det menar vi ökar sannolikheten för att ett nytt utbildningsmaterial kommer att användas i skolorna. För att målet ska nås fullt ut behöver myndigheten arbeta vidare i frågan vilket också finns inkluderat i verksamhetsplaneringen.

Kolla elföretaget, som är en viktig e-tjänst för att förmedla information till beställare av elinstallations-tjänster, har under 2020 fått en markant ökning av antal sökningar. Ökningen kan bero på flera faktorer. Inte minst har den tekniska utveckling som gjorts av tjänsten sannolikt varit en bidragande orsak. Genom utökade sökkriterier har också användbarheten förbättrats. Tjänsten har även integrerats med söktjänsten Kopplasäkert.se som under 2020 har fått stor uppmärksamhet och många besökare. Ökningen av sökningar i Kolla elföretaget kan tyda på att fler har förstått vikten av att anlita ett elinstallationsföretag istället för att göra elarbeten själva, vilket i förlängningen skulle bidra till att minska olagligt elinstallationsarbete.

Ett annat resultat som tyder på att Elsäkerhetsverkets frågor nått ut till fler under 2020 är att genomslaget i media ökat, trots att myndigheten publicerat färre egna nyheter jämfört med tidigare år. Vi har omnämnts i fler inslag i tv och radio, vilket kan tolkas som att det finns ett intresse i omvärlden för myndighetens frågor. Vi har också samarbetat och samordnat vår kommunikation med externa aktörer som har förtroende och är välkända hos bransch och allmänhet. Vi bedömer att det samarbetet ger resultat, precis som det ger resultat att nå specifika målgrupper via sociala kanaler och jobba med rörlig bild.

Under 2020 ökade antalet unika besökare på Elsäkerhetsverket.se med cirka 20 procent. Vi menar att det tekniska utvecklingsarbete och tillgänglighetsanpassningen som genomförts under året har bidragit till att vår webbinformation når fler besökare. Elsäkerhetsverket fullgjorde den största delen av de ställda tillgänglighetskraven inom angiven tid, det vill säga innan den

23 september 2020 då lagkraven trädde i kraft. Enligt mätverktyget Siteimprove uppfyller webbplatsen nu till cirka 99 procent de tillgänglighetskrav som kan mätas automatiskt, vilket kan jämföras med cirka 60 procent som samma mätningar visade innan arbetet drog igång. Att vår webbplats kan nås och användas av alla medborgare är den största effekten av arbetet, förutom att vi uppfyller lagkraven.

Ett annat mål i kommunikationsarbetet är att minska antalet publikationer som beställs i tryckt format, för att spara miljön. Informationen ska istället kunna hittas som bra fakta på webbsidor. De publikationer som finns ska gå att ladda ner. Indikationer på en positiv trend är att antalet beställningar under 2020 har minskat från föregående år med drygt 25 procent, samtidigt som det skett drygt 78 000 nedladdningar av publikationer via webbplatsen.

Undersökningar och frågeenkäter har kommit att bli allt viktigare som indikatorer för kommunikationsarbetet. En effekt av det arbetet är större delaktighet för våra målgrupper, vilket i sin tur kan tänkas öka förtroendet för myndigheten, samt bidra till att vi uppfattas som tillgängliga och öppna. Elsäkerhetsverket kommer att fortsätta ta tillvara resultat från mätningar i arbetet med att anpassa informationen till olika målgrupper. Det kommer också att bidra till att på lång sikt mäta hur effekter och beteendeförändringar får genomslag i samhället.

Koppla säkert – informationsinsatser gällande försäljning av elektriska installationsprodukter

Uppdraget Informationsinsatser vid försäljning av elektriska installationsprodukter är ett av Elsäkerhetsverkets större projekt 2020. Därför presenteras analysen av uppdraget separat här. Projektet slutrapporterades i sin helhet till regeringen den 31 januari 2021.

Effekten Elsäkerhetsverket vill uppnå med den digitala tjänsten Kopplasäkert.se är säkrare elanläggningar och genom det ett minskat antal skador på person och egendom som orsakats av el. Det vill vi uppnå genom att få människor att avstå från att utföra olagligt elinstallationsarbete. Vägen dit är enhetliga budskap, ökad kunskap och förändrad attityd.

I första ledet i effektkedjan är målet att Kopplasäkert.se och tillhörande informationsmaterial uppmärksammas och används av återförsäljare och aktörer, och att det i förlängningen når privatpersoner. Under 2020 har Elsäkerhetsverket jobbat för att nå dessa målgrupper genom digitala kampanjer, redaktionell media och genom uppsökande verksamhet. Att Koppla säkert har haft i snitt 17 500 besökare i månaden, syns i redaktionella medier (främst branschmedia) och blivit uppmärksammat som en samhällsnyttig tjänst i flera sammanhang ser vi som en indikation på att det finns en kännedom om tjänsten. Att den digitala kampanjen och filmerna om Koppla säkert har fått över 10 miljoner exponeringar, indikerar också det att det är många som nu känner till tjänsten.

Samarbetet med branschaktörer har gett effekten av en stärkt relation och har gjort att myndigheten har nått fler privatpersoner än enbart genom våra egna kanaler. Det indikeras av det positiva mottagandet som tjänsten fått i branschen, bland annat genom de drygt 330 företag som har valt att aktivt delta i satsningen. Under 2021 kommer Elsäkerhetsverket arbeta för att nå ännu fler återförsäljare och privatpersoner med Koppla säkert. Bland annat avser vi att få genomslag i e-handeln så att även personer som handlar på nätet ska få tillgång till information om elinstallationer.

Med Koppla säkerts enhetliga budskap som hela branschen kan använda är myndighetens förhoppning att kunskapen ska öka och att attityden till elarbete hos privatpersoner förändras över tid. Elsäkerhetsverket gjorde 2017 en undersökning hos bostadsägare om erfarenhet, kunskap och attityd till obehörigt elarbete. Undersökningen visade bland annat att det förekommer olagligt elinstallationsarbete i 3 av 10 hushåll. Myndigheten planerar att göra en uppföljande mätning under den närmaste femårsperioden.

Övrig återrapportering

42



Övrig återrapportering

Kompetensförsörjning

Elsäkerhetsverkets kompetensförsörjning syftar till att verksamhetens mål ska uppnås genom att rekrytera och behålla god kompetens inom de områden myndigheten ansvarar för.

Under 2020 har rekryteringar genomförts för att fylla tjänster som blivit vakanta. Rekryteringar för att öka bemanningen påbörjades under 2019 och har slutförts under 2020. Utökning av bemanningen är möjlig att göra eftersom myndigheten fått utökat förvaltningsanslag. Med myndighetens behovsanalys som grund har en kompetensförsörjningsplan tagits fram för perioden 2020-2021. Genomförandet av denna plan sker i tre steg, varav steg ett påbörjades under 2019 och några av dessa rekryteringar kunde avslutas innan årsskiftet. Steg två i processen påbörjas omgående efter årsskiftet och steg tre genomfördes under hösten.

Vi kommer att se över myndighetens behov av olika kompetenser på lång sikt. Där vi behöver ta hänsyn till förändringar i omvärlden, nya arbetssätt, förändrade krav med mera, för att möta de behov som finns på lång sikt.

Kompetensutveckling

Det finns ett mycket stort engagemang och hög kompetens bland medarbetarna i myndigheten. Som ett led i att behålla och vidareutveckla medarbetarna har Elsäkerhetsverket under 2020 erbjudit kompetensutveckling inom olika områden. Planen har försenats till följd av covid-19 och vissa planerade utbildningsinsatser har fått flyttas fram till 2021.

En plan för internt anordnade utbildningar tas fram årligen. Den är ett hjälpmedel när chef och medarbetare ska utforma den individuella kompetensutvecklingsplanen, som görs på både kort och lång sikt. Exempel på årligt återkommande utbildningar är regelgivning, ärendehandläggning och tillsyn. Nyanställda får alltid utbildning i förvaltningsrätt, offentlighet och sekretess samt i den statliga värdegrunden och statstjänstemannarollen. I denna del görs ett gemensamt arbete inom ramen för samarbetet Rörlighet i staten.

Några medarbetare och chefer har deltagit i utvecklingsprogram inom Rörlighet i staten. Till exempel Ledarskapsprogrammet och Leda utan att vara chef.

Inom Rörlighet i staten har medarbetare även deltagit i nätverk för bland annat registratorer, personaladministratörer och jurister.

Vid några tillfällen har frukostseminarier genomförts, i syfte att internt dela med sig av kunskap och erfarenheter inom aktuella områden. Dilemmaövningar med olika teman genomförs kontinuerligt vid arbetsplatsträffar. Dels som ett led i att hålla den statliga värdegrunden aktuell och dels i utbildnings- och utvecklingsyfte. Medieträning är också en kompetensutvecklande insats inom myndigheten.

Arbetsmiljö

Under året har den modell för uppföljning av arbetsmiljön som togs fram under 2018 fortsatt att utvecklas i samarbetet mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna inklusive skyddsombuden. En avdelningscheck genomfördes senast under hösten 2019. Syftet med avdelningschecken är att få en bild av hur medarbetarna och organisationen mår.

Avdelningschecken innefattar även riskinventering av både arbetsmiljö och faktorer som kan vara grund för diskriminering i någon form. Resultatet visade inte på några större risker och de risker som upptäcktes har tagits om hand på lämpligt sätt och en handlingsplan har upprättats i samverkan mellan arbetsgivaren och skyddsombuden.

En medarbetarundersökning genomfördes under sommaren 2020 med syfte att undersöka hur medarbetarna upplevde att jobba hemifrån under covid-19. Större delen av personalen har jobbat hemifrån sedan 6 april. Cirka 90 procent tycker att det funkar bra att jobba hemifrån och 96 procent skulle ibland vilja jobba hemifrån även efter covid-19. 92 procent använder varje dag eller ibland sin friskvårdsstid. Myndigheten kommer att följa upp undersökningen genom att genomföra den igen under januari-februari 2021.

Covid-19 har varit en katalysator för förändringar. Tekniken fanns där men covid-19 har gjort att vi använder den. Många upptäcker såväl utmaningar som fördelar med nya arbetssätt, vilket ger möjlighet till en förändrad syn på hur man leder och organiserar arbetet i många branscher. Elsäkerhetsverket kommer behöva ställa om vissa delar av arbetslivet efter nya

förutsättningar som har med digitala arbetssätt, kontorslokaler och andra aspekter att göra. Ett projekt har startats upp för att arbeta med dessa frågor. Arbetet kommer att fortsätta under 2021.

Hälsa

För att stimulera till hälsofrämjande aktiviteter har alla medarbetare möjlighet att få ersättning för friskvård. Ersättningen är 80 procent av kostnaden, maximalt 2 400 kronor/år. Medarbetare har även möjlighet att utöva friskvård en timme per vecka på arbetstid. Till följd av covid-19 har medarbetare som har arbetsuppgifter som kan utföras hemifrån arbetat på distans sedan 6 april 2020. Om man inte har möjlighet att ordna en bra arbetsmiljö hemma så finns det möjlighet att arbeta på kontoret. För att förebygga arbetsskador har myndigheten tillfälligt infört 2,5 timmars friskvårdstid i veckan, fördelat på 30 minuter per arbetsdag. Syftet är att underlätta för medarbetarna att röra på sig och därmed behålla god hälsa.

Elsäkerhetsverket har ett bra samarbete med företagshälsovården på de orter där myndigheten har verksamhet. För att förebygga rygg- och nackbesvär erbjuds medarbetarna en ergonomisk genomgång av arbetsplatsen, dels i samband med nyanställningar men även vid behov.

Sjukfrånvaro

Enligt 7 kapitlet 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten särskilt redovisa de anställdas sjukfrånvaro. Den samlade sjukfrånvaron för Elsäkerhetsverkets anställda uppgick 2020 till 2,2 procent av den totala arbetstiden, vilket är lägre än 2019 då den uppgick till 5,6 procent. Merparten av de anställda har låg sjukfrånvaro.

Elsäkerhetsverket har alltid som mål att medarbetare ska kunna återgå i arbete så snart som möjligt efter sjukskrivning. Arbetsgivaren följer kontinuerligt rehabiliteringsprocesser och ger stöd som behövs.

Sjukfrånvaro (procent)

	2020	2019	2018
Totalt	2,2	5,6	5,2
Kvinnor	1,7	7,6	7,1
Män	2,6	4,3	3,7
29 år eller yngre		-	-
30–49 år	1,4	5,5	6,0
50 år eller äldre	2,9	5,8	4,3
Andel långtidssjukskrivna av totalt antal sjukskrivna (60 dagar eller mer)	50,5	76,7	73,0

Personalstatistik

Myndigheten hade vid årets början 54 anställda, och 58 vid årets slut. Antalet årsarbetskrafter uppgick till 52,5 under 2020 vilket kan jämföras med 47,7 året innan. Det är en ökning motsvarande knappt fem årsarbetskrafter. Myndigheten har fått utökat anslag till fler tjänster 2020 och samtidigt har vakanser från 2018 tillsatts. Under året har några medarbetare slutat på grund av pension eller valt att gå vidare till andra arbeten. Totalt 15 medarbetare har rekryterats under 2020.

Jämställdhet och likabehandling

Enligt diskrimineringslagen ska det finnas en plan för aktiva åtgärder för att minska riskerna för diskriminering och trakasserier, utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Myndigheten har en plan för aktiva åtgärder som följs upp årligen och revideras vid behov.

Elsäkerhetsverket strävar efter att få en jämnare könsfördelning inom respektive personalkategori i samband med rekryteringar. Genomtänkta kravprofiler som öppnar för personer med varierande bakgrund har kompletterats med könsneutralt bildval och val av relevanta rekryteringskanaler i samband med annonsering.

Myndigheten har reviderat riktlinjer och rutiner för rekrytering. För att möta framtida verksamhetsbehov tittar vi på vilken kompetens myndigheten som helhet behöver, för att se vilken kompetens vi bör komplettera med. Myndigheten har inte ändrat kraven på kompetensnivån utan har istället formulerat annonserna bredare. Under rekryteringen 2020 rekryterade vi två kvinnliga elinspektörer; myndigheten kommer under 2021 att analysera vilka faktorer som bidrog till att vi fick fler kvinnliga sökande till dessa tjänster. Vi kommer också att arbeta vidare med att nå fler målgrupper med våra kravprofiler.

Vid årets lönekartläggning, som genomfördes i samverkan med de fackliga organisationerna, fanns inga osakliga löneskillnader grundade på kön mellan grupper av män och grupper av kvinnor, som utför lika eller likvärdigt arbete.

Elsäkerhetsverket fick den 1 oktober 2020 ett regeringsuppdrag att jobba med jämställdhetsintegrering – en politisk strategi för att uppnå ett jämställt samhälle. Då jämställdhet skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas, måste ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv finns med i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen – från förslag, till genomförande och utvärdering.

Elsäkerhetsverket tittar på hur verksamheten kan bli mer jämställd internt och på vad som kan göras för att den bransch som myndigheten verkar inom ska bli mer jämställd. Myndigheten ska lämna in en plan för det arbetet i september 2021. Vidare ska arbetet rapporteras i samband med årsredovisningen 2021-2025.

Elsäkerhetsverkets rapport Fokus på jämställdhet i energisektorn (Dnr 15EV666) visar att det hänt en hel del när det gäller jämställdhet under de gångna decennierna, men ännu kvarstår obalansen inom många områden. Traditionella val och föråldrade bilder påverkar fortfarande utbildningsval hos många ungdomar, inte minst för de mer praktiskt inriktade yrkena. Installationsbranschen är fortsatt präglad av en stor mansdominans. Andelen auktoriserade el-installatörer som är kvinnor understiger 0,5 procent och ökar mycket långsamt. Åren 2017-2020 har 61 kvinnor ansökt om auktorisation jämfört med 5 031 män (1,2 procent kvinnor). Av Elektrikerförbundets medlemmar är ungefär 1,5 procent kvinnor. För att kunna rekrytera kvinnor till olika yrken i branschen krävs relevanta utbildningar och att det finns kvinnor som vill söka dessa. Rapporten Fokus på jämställdhet i energisektorn kommer att användas som underlag i myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering.

Miljöledning

Elsäkerhetsverket gör årligen en genomgång av miljöledningssystemet med utgångspunkt i kraven i förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Miljöredovisning lämnas enligt samma förordning till regeringen och Naturvårdsverket. I samband med genomgången av miljöledningssystemet görs uppföljning av miljömålen.

Myndighetens största miljöpåverkan är resor och målsättningen är att minska påverkan genom att exempelvis hålla digitala möten istället för fysiska. Under 2020 har vi också strävat efter att nyttja miljöbilar i de fall vi behöver använda bil för tjänsteresor. Dialog har förts med den biluthyrare som myndigheten har avtal med, för att säkerställa att miljöbilar alltid levereras vid beställning. Under 2020 har vi i stort sett endast rest under perioden januari till mars. Möten har därefter genomförts digitalt, med några få undantag. Under 2021 kommer vi att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för att minska resorna även efter covid-19.

Elsäkerhetsverket har också redovisat uppgifter enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimat- och anpassningsarbete till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) och Infrastrukturdepartementet.

Ekodesigndirektivets och energimärkningsförordningens produktförändringar

Elsäkerhetsverket har varit stöttande i Energimyndighetens uppdrag i 2020 års regleringsbrev om att vara drivande inom resurseffektivitetsfrågor. Arbetet har bedrivits särskilt i förstudiearbete för solceller och kranar, svenska kommentarer om batterier, torktumlare, dammsugare, rumsvärmare och Sustainable Products Initiative20 samt genom inspel till EU-kommissionens standardiseringsarbete. Arbetet har skett i nära samverkan med flera andra myndigheter inom ramen för arbetsgruppen ECO-Design, där också Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Boverket, Upphandlingsmyndigheten och Konsumentverket ingår. Energimyndigheten har dessutom, genom utskick och föredrag, tillhanda-hållit relevant och tydlig information till myndigheter, tillverkare, återförsäljare och konsumenterna om de kommande resurseffektivitetskraven för många produkter.

Avgiftsbelagd verksamhet

Offentligrättsliga avgifter

Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med en elsäkerhetsavgift, vilket är reglerat i elsäkerhetslagen (2016:732). Verksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet finansieras inte med denna avgift, eftersom den verksamheten regleras i annan lagstiftning. Elsäkerhetsavgiftens storlek är reglerad i förordning (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift. Regeringen

har beslutat att full kostnadstäckning ska gälla för elsäkerhetsavgiften, det vill säga att de kostnader myndigheten har för uppgifter vi gör med stöd av elsäkerhetslagen (2016:732), ska täckas av elsäkerhetsavgiften.

Under 2020 var elsäkerhetsavgiften 10,20 kronor per uttagpunkt för lågspänning och 810 kronor per uttagpunkt för högspänning. Intäkten uppgick under 2020 till 63 866 tkr. Elsäkerhetsavgiften genererade 2020 ett överskott på 2 631 tkr.

Myndigheten administrerar även uppbörderna av elberedskapsavgift och nätövervakningsavgift och har i uppdrag att redovisa intäkterna för dessa avgifter i års-redovisningen.

För elberedskapsavgiften gäller full kostnadstäckning, varför Elsäkerhetsverket ska redovisa både intäkter och kostnader för elberedskapsverksamheten som elberedskapsmyndigheten Affärsverket Svenska kraftnät (SvK) har. Elsäkerhetsverket har fått uppgift från SvK om kostnaden för elberedskapsverksamheten under 2020 som redovisas i tabellen nedan.

Elsäkerhetsverket tar även ut en ansökningsavgift av de som ansöker om en auktorisation som elinstallatör. Bemyndiganden om att ta ut avgiften finns i elsäkerhetslagen (2016:732). För ansökningsavgiftens storlek med mera gäller bestämmelserna i 9–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid avgiftsklass 3 tillämpas.

I tabellen nedan redovisas intäkter och kostnader för Elsäkerhetsverkets avgiftsbelagda verksamhet. Samtliga avgifter tillförs inkomsttitel 2552: Övriga offentlig-rättsliga avgifter.

Akkumulerat överskott

Akkumulerat resultat avseende elsäkerhetsavgiften uppgår till 6,4 mnkr. Det beror på att avgiften enligt nuvarande regler inte ska täcka myndighetens kostnader för verksamhet som görs med stöd av annan lag än elsäkerhetslagen. Myndigheten överlåter till regeringen att bedöma avgiftens storlek och vilka verksamheter som ska finansieras med elsäkerhetsavgiften.

Elberedskapsavgiften finansierar verksamhet vid Affärsverket Svenska kraftnät (SvK). Regeringen fattade under 2019 beslut om att sänka avgiften från och med 1 januari 2019. SvK har lämnat prognos till Elsäkerhetsverket avseende kostnader för elberedskap för perioden 2021-2024. Enligt prognosen kommer kostnaderna att öka och uppgå till 309 mnkr under 2021. Prognosen är att kostnaderna kommer att öka även under 2022-2024 för att då uppgå till 350 mnkr. Enligt prognosen kommer det ackumulerade överskottet 2020 att vändas till ett ackumulerat underskott 2022. Elsäkerhetsverket överlåter till regeringen att bedöma avgiftens storlek i förhållande till anslag för elberedskap.

Övriga avgifter i tabellen omfattas inte av kravet på full kostnadstäckning och därmed beräknas inget ackumulerat resultat.

Övriga ersättningar

När det gäller marknadskontroll av elektrisk materiel åläggs parten i de fall produkten får försäljningsförbud att betala myndighetens kostnader för inköp och provning. Bestämmelser som rör rätten att ta ut ersättning för inköp och provningskostnader finns i bland annat elsäkerhetslagen (2016:732). Ersättningen tillförs inkomsttitel 2811. Intäkten uppgick 2020 till 191 tkr.

Belopp i tkr

Verksamhet	Ink. tit.	+/- 2019	Budget int. 2020	Budget Int. 2020	Budget kost. 2020	Kost. 2020	+/- 2020	Ack. +/- Utgå. 2020
Offentligrättslig verksamhet								
Ansökningsavgifter	2 552	0	1 650	1 634	0	0	0	0
Elberedskapsavgift	2 552	94 244	237 500	236 694	255 000	207 286	29 408	123 652
Nätövervakningsavgift	2 552	0	32 000	31 903	0	0	0	0
Elsäkerhetsavgift	2 552	3 776	64 100	63 866	64 100	61 235	2 631	6 407
Summa (tkr)		98 020	335 250	334 097	319 100	268 521	32 039	130 059

*Ansökningsavgiften samt nätövervakningsavgiften omfattas inte av kravet på full kostnadstäckning och därmed redovisas inga kostnader för dessa avgifter i tabellen.



Övriga uppdrag

Informationsinsatser gällande försäljning av elektriska installationsprodukter

Elsäkerhetsverket fick genom regleringsbrevet för 2018 i uppdrag av regeringen att, tillsammans med branschen, ta fram en handlingsplan avseende informationsinsatser gällande elinstallationsarbete vid försäljning av elektriska installationsprodukter. Informationen ska omfatta vad som är ett elinstallationsarbete och vad som krävs för att få utföra ett sådant arbete. Under 2020 har Elsäkerhetsverket slutfört aktiviteterna i handlingsplanen. För att informations- och utbildningsmaterial som tagits fram ska passa målgrupperna har samarbetet med branschen fortsatt även under 2020. I maj 2020 lanserades den digitala tjänsten Kopplasäkert.se och övrigt informations- och utbildningsmaterial gjordes tillgängligt på Elsäkerhetsverkets webbplats. Arbetet som bedrivits under 2020 finns beskrivet på sidan 39.

Uppdrag om förenklingsarbete

Elsäkerhetsverket har, som en av 19 centrala myndigheter, ett regeringsuppdrag mellan 2014–2021 om att öka servicen, minska handläggningstider och öka förståelsen för företagens villkor. Tillväxtverket är den sammanhållande myndigheten.

En rapport som beskriver vad Elsäkerhetsverket gör för att leva upp till kraven lämnades till Tillväxtverket i mars 2018. Under 2020 har myndigheten lämnat in en rapport på delleverans ett och två över myndighetens förenklingsarbete som ska slutredovisas 2021.

Elsäkerhetsverket har två handläggningsprocesser som omfattas av uppdraget: registrering av företag som affärsmässigt utför elinstallationsarbete på annans anläggning och ansökan om auktorisation.

Ett elinstallationsföretag som affärsmässigt skall arbeta på annans anläggning måste enligt lag vara registrerat i

myndighetens företagsregister. Då volymen är stor och då tidsaspekten är mycket viktig har myndigheten valt att ha en hög automatiseringsgrad i denna process.

En ansökan om auktorisation görs antingen manuellt eller genom att ansökningshandlingar skickas in till myndigheten via en e-tjänst. Bedömningsförfarandet kräver manuell handläggning och Elsäkerhetsverket mäter handläggningstid i den processen.

Praktik för personer med funktionsnedsättning

Praktikplatser inom ramen av detta uppdrag har redovisats till Statskontoret enligt plan. Ingen praktikplats har kunnat erbjudas någon person med funktionsnedsättning under 2020, till följd av covid-19 och hemarbete.

Praktik för nyanlända

Praktikplatser inom ramen av detta uppdrag har redovisats till Statskontoret enligt plan. Under 2020 har Elsäkerhetsverket inte tagit emot någon praktikant till följd av covid-19 och hemarbete. Myndigheten har varit i kontakt med Arbetsförmedlingen under 2020 och kommer att arbeta vidare med uppdraget så fort det är möjligt under 2021.

Preciserad inriktning för arbete med civilt försvar

Myndigheten har under året följt regeringens anvisningar avseende arbete med det civila försvaret. Det innebär att myndigheten har genomfört åtgärder och planerat för kommande åtgärder enligt Planeringsanvisningar för det civila försvaret (Dnr JU2015/09669/SSK). I detta arbete har de särskilt prioriterade områdena som angetts i regleringsbrevet beaktats. Redovisningen lämnas till regeringen enligt anvisningar i regleringsbrevet.

Uppdrag till Elsäkerhetsverket och Försvarsmakten att utreda elektromagnetiska störningar på totalförsvarets verksamheter

Elsäkerhetsverket har genom regeringsbeslut fått i uppdrag att tillsammans med Försvarsmakten undersöka och analysera om exempelvis solenergianläggningar, transformatorstationer och ljusskyltar kan orsaka elektromagnetiska störningar på verksamheter inom totalförsvaret. Uppdraget omfattar även att analysera risken för att sådana störningar påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av totalförsvarets anläggningar eller på annat sätt vara oförenliga med riksintresset för totalförsvaret. Redovisning av uppdraget har genomförts i mitten av december enligt anvisningar i beslutet. Arbetet med uppdraget finns beskrivet närmare på sidan 20.

Finansiell redovisning



Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Elsäkerhetsverkets redovisning följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kapitlet 5 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag samt allmänna råd till 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar och skulder har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar äldre än sex månader tas upp som befarade kundförluster.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år redovisas som anläggningstillgång. Avskrivning sker linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs månadsvis.

Följande avskrivningstider tillämpas:

• Datorprogram och licenser	3–5 år
• Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år
• Maskiner och inventarier	5 år
• Bilar	5 år
• Datorer och kommunikationsutrustning	3 år
• Kontorsinredning	5 år

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 20 tkr.

Avgiftsinkomster som inte disponeras av myndigheten

Utöver uppbörden av elsäkerhetsavgifter, ansökningsavgift för auktorisation samt ersättningen för provade produkter, administrerar Elsäkerhetsverket elberedskapsavgiften, som finansierar elberedskapsverksamheten vid Affärsverket Svenska kraftnät. Elsäkerhetsverket administrerar även nätövervakningsavgiften, som finansierar verksamhet vid Energimarknadsinspektionen.

Resultaträkning

Belopp i tkr		2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	not 1	64 090	59 164
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	not 2	387	153
Intäkter av bidrag	not 3	145	417
Finansiella intäkter	not 4	2	5
Summa		64 624	59 739
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	not 5	-47 473	-43 999
Kostnader för lokaler		-3 076	-2 974
Övriga driftskostnader	not 6	-13 018	-11 861
Finansiella kostnader	not 7	-1	-21
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 055	-884
Summa		-64 624	-59 739
Verksamhetsutfall		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras	not 8	334 532	317 586
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-334 532	-317 586
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

Belopp i tkr

2020-12-31

2019-12-31

Tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utveckling	not 9	954	552
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	not 10	217	480
Summa		1 171	1 033

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	not 11	18	73
Maskiner, inventarier med mera	not 12	994	985
Summa		1 011	1 058

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar		136	4
Fordringar hos andra myndigheter	not 13	359	460
Övriga kortfristiga fordringar	not 14	135	26
Summa		631	491

Periodavgränsningsposter

Förutbetalda kostnader	not 15	623	524
Summa		623	524

Avräkning med statsverket

Avräkning med statsverket	not 16	-1 312	9
Summa		-1 312	9

Kassa och bank

Behållning räntekonto Riksgäldskontoret	not 17	9 164	5 779
Summa		9 164	5 779

Summa tillgångar

11 289 **8 894**

Kapital och skulder

Myndighetskapital

Statskapital	not 18	24	24
Summa		24	24

Avsättningar

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	not 19	0	101
Övriga avsättningar	not 20	1 508	319
Summa		1 508	420

Skulder med mera

Lån i Riksgäldskontoret	not 21	2 266	1 585
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		1 877	1 672
Leverantörsskulder		1 031	1 141
Övriga kortfristiga skulder	not 22	778	868
Summa		5 953	5 267

Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader	not 23	3 805	3 182
Summa		3 805	3 182

Summa kapital och skulder

11 289 **8 894**

Anslagsredovisning

Belopp i tkr

Anslag (ramanslag)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap						
4:1 Elsäkerhetsverket (ramanslag) ap 1	-62	65 303	0	65 241	-63 915	1 326
Summa	-62	65 303	0	65 241	-63 915	1 326

Elsäkerhetsverket har betalat 57 000 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i enlighet med regleringsbrevet. Betalningen avser abonnemangsavgift för radiokommunikationssystemet RAKEL.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Avgift	Beräknat belopp	Inkomster 2020
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Elsäkerhetsavgift	64 100	63 866
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Ansökningsavgift	1 650	1 634
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Nätövervakningsavgift	32 000	31 903
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Elberedskapsavgift	237 500	236 694
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Ränteintäkter	0	10
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Befarade kundförluster	0	234
2811 125 Övriga inkomster	Ersättning för provade produkter	0	191
Summa		335 250	334 532

Övriga inkomster, ersättning för provade produkter gick tidigare mot inkomsttitel 2552. Under året har en återföring av befarade kundförluster på 234 tkr bokförts.

Ledamöter i Elsäkerhetsrådet

Elisabet Falemo

Ordf. Elsäkerhetsrådet
GD Elsäkerhetsverket
(t.o.m. 31/7)

Anders Persson

Ordf. Elsäkerhetsrådet
GD Elsäkerhetsverket
(fr.o.m. 1/8)

Tomas Jansson

Biträdande
förhandlingschef och
ackordsansvarig, Svenska
Elektrikerförbundet
(fr.o.m. 1/4)

Birgitta Govén

Energiexpert,
Byggföretagen

Kristofer Johannesson

Produktsäkerhetschef,
Konsumentverket

Thomas Korszell

VD, SEK Svensk Elstandard

Johan Martinsson

Näringspolitisk chef,
Installatörsföretagen
(t.o.m. 17/12)

Staffan Moberg

Jurist, Svensk försäkring

Ulf Melin

Elsäkerhets- och
arbetsmiljökoordinator,
Energiföretagen

Tina Nordling

Ombudsman, Svenska
Elektrikerförbundet
(t.o.m. 31/3)

Torben Vincentsen

Enhetschef,
Arbetsmiljöverket

Stina Wallström

Projektledare,
IKEA Range and Supply

Fredrik Byström Sjödin

Expert installationsteknik,
Installatörsföretagen
(fr.o.m. 17/12)

Tilläggsupplysningar och noter

Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare.

Arvodet till Elsäkerhetsrådet avser 2020, utbetalas under 2021. Belopp i kr.

Namn	Lön och annan ersättning	Andra råds- och styrelseuppdrag i statlig myndighet eller aktiebolag under 2020
Anders Persson Månadslön 107 000 kronor. Disponerar en personbil för resor i tjänsten och för privat bruk. Kostnader för lägenhet. Total kontant bruttolön	568 275:-	Ekonomistyrningsverkets Ekonomichefs- och kontrollerråd
Elisabet Falemo Månadslön 101 400 kronor. Disponerar en personbil för resor i tjänsten och för privat bruk. Total kontant bruttolön	763 274:-	Falemo Strategi & Energi AB, styrelse
Birgitta Govén	3 900:-	-
Kristofer Johannesson	3 900:-	-
Thomas Korszell	2 925:-	-
Johan Martinsson	3 900:-	ID06 AB, Installations Certifiering i Stockholm AB Incert, Johan Martinsson AB, styrelse
Ulf Melin	3 900:-	-
Staffan Moberg	3 900:-	SMHI:s insynsråd
Tina Nordling	1 950:-	-
Tomas Jansson	1 950:-	-
Torben Vincentsen	2 925:-	-
Stina Wallström	3 900:-	-
Fredrik Byström Sjödin	-	-

Noter till resultaträkning och balansräkning

Belopp i tkr

Not 1 Intäkter av anslag

	2020	2019
Anslagsförbrukning enligt anslagsredovisningen	63 915	59 318
Korrigerig anslagsavräkning avseende semesterlöneskuld före 2008 redovisas direkt mot avräkning med statsverket	176	-153
Summa intäkter av anslag	64 090	59 164

Intäkter av anslag avviker mot redovisat belopp mot anslag 16:4:1 avser korrigerig av semesterlön med 176 tkr som intjänats före 2009 som justerades med felaktigt belopp 2019.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2020	2019
Försäljning av publikationer enligt 4 § avgiftsförordningen	24	38
Reavinst maskiner inventarier	128	
Intäkter av andra ersättningar	235	114
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	387	153

Reavinst maskiner inventarier avser försäljning av förmånsbil.

Not 3 Intäkter av bidrag

	2020	2019
Anställningsstöd	145	417
Summa intäkter av bidrag	145	417

Not 4 Finansiella intäkter

	2020	2019
Ränta på räntekonto hos Riksgälden	2	5
Summa finansiella intäkter	2	5

Not 5 Kostnader för personal

	2020	2019
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier m.m.	30 352	27 417
Övriga kostnader för personal	17 121	16 582
Summa kostnader för personal	47 473	43 999

Av lönekostnaderna avser 34 tkr arvoden till Elsäkerhetsrådet medlemmar.

Under 2020 har antal årsarbetare varit något större än 2019, vilket visar sig i utfallet för lönekostnader. Övriga personalkostnader inkluderar sociala avgifter.

Not 6 Övriga driftkostnader

	2020	2019
Externa kostnader för information	3 424	1 657
Kostnader för IT och telefoni	4 486	3 712
Kostnader för resor och logi	436	1 871
Övriga varor och tjänster	4 672	4 620
Summa övriga driftkostnader	13 018	11 861

I övriga varor och tjänster ingår bland annat kostnader för provning av produkter, ekonomi- och lönesystem och avgifter till Statens servicecenter.

Not 7 Finansiella kostnader

	2020	2019
Ränta lån hos Riksgälden	0	20
Övriga finansiella kostnader	1	1
Summa finansiella kostnader	1	21

Under 2020 har det varit nollränta hos Riksgälden vilket medför att utfallet blir 0.

Not 8 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

	2020	2019
Elsäkerhetsavgift	63 866	59 042
Ansökningsavgift	1 634	1 474
Nätövervakningsavgift	31 903	21 832
Elberedskapsavgift	236 694	235 150
Ränteintäkter	10	0
Befarade kundförluster	234	0
Ersättning för provade produkter	191	88
Summa intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	334 532	317 586

Regeringen beslutade under 2020 om en höjning av elsäkerhetsavgiften, höjningen avsåg hela kalenderåret.

Under året har en återföring av befarade kundförluster på 234 tkr bokförts.

Not 9 Balanserade utgifter för utveckling

	2020-12-31	2019-12-31
Pågående utvecklingsprojekt av webbtjänst	552	552
Pågående utvecklingsprojekt av webbtjänst, årets anskaff	627	0
Pågående utvecklingsprojekt av webbtjänst, årets avskriv	-225	0
Summa balanserade utgifter för utveckling	954	552

Not 10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	4 894	4 893
Summa anskaffningsvärde	4 894	4 893
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 413	-4 121
Årets avskrivningar	-263	-292
Summa ackumulerade avskrivningar	-4 676	-4 412
Summa rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	217	480

Not 11 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 306	3 306
Summa anskaffningsvärde	3 306	3 306
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 233	-3 158
Årets avskrivningar	-56	-75
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 288	-3 233
Summa förbättringsutgifter på annans fastighet	18	73

Not 12 Maskiner, inventarier med mera

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	4 125	4 125
Årets anskaffningar	543	0
Ack. anskaffningsvärde utrangerade maskiner, invent	-337	0
Summa anskaffningsvärde	4 330	4 125
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 140	-2 623
Årets avskrivningar	-511	-517
Ack. avskrivningar utrangerade maskiner, invent	315	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 336	-3 141
Summa materiella anläggningstillgångar	994	985

Not 13 Fordringar hos andra myndigheter

	2020-12-31	2019-12-31
Fordran mervärdesskatt	337	460
Kundfordringar provningskostnader	22	0
Summa fordringar hos andra myndigheter	359	460

Not 14 Övriga kortfristiga fordringar

	2020-12-31	2019-12-31
Fordringar avseende uppbörd	97	-12
Övriga fordringar	39	39
Summa övriga kortfristiga fordringar	135	26

Not 15 Periodavgränsningsposter

	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda hyror - utomstatliga	345	500
Förutbetalda hyror - inomstatliga	207	0
Förutbetalda kostnader - utomstatliga	71	24
Summa förutbetalda kostnader	623	524

Not 16 Avräkning med statsverket

Uppbörd	2020-12-31	2019-12-31
Ingående balans	-25	-9 082
Redovisat mot inkomsttitel	-334 532	-317 586
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöden	334 424	326 643
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-133	-25
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	62	-997
Redovisat mot anslag	63 915	59 318
Anslagsmedel som tillförs räntekonto	-65 303	-58 259
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 326	62
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	-28	125
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	176	-153
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	148	-28*
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	334 544	326 806
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-120	-163
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-334 424	-326 643
Saldo	0	0
Summa avräkning statsverket	-1 312	9

*Summan -28 tkr är felaktig. Kvarstående fordran enligt underlag från lönesystemet Palasso är 148 tkr. Utredning av felet och en korrigering gjordes under 2020.

Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln avser till sin helhet minskning av semesterlöneskuld intjänad före 2008-12-31. Se kommentar angående felaktigt belopp.

Not 17 Behållning räntekonto Riksgäldskontoret

	2020-12-31	2019-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	9 164	5 779
Summa räntekonto	9 164	5 779

Beviljad räntekontokredit för 2020 är 3 000 tkr.
Under året har 0 tkr utnyttjats.

Not 18 Statskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring	Kapitalförändring enl. resultaräkning	Summa
Utgående balans 2019	24	0	0	24
Ingående balans 2020	24	0	0	24
Utgående balans 2020	24	0	0	24

Statskapital avser redovisad konst från statens konstråd.

Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning	101	0
Årets pensionskostnad	0	168
Årets pensionsutbetalningar	-101	-67
Utgående avsättningar för pensioner och andra förpliktelser	0	101

Not 20 Övriga avsättningar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning	319	238
Årets avsättning	1 189	81
Summa övriga avsättningar	1 508	319

Elsäkerhetsverket har 2020 beslutat att Statens Servicecenter (SSC) från och med 1 juni 2021 ska leverera ekonomirelaterade tjänster inklusive systemstöd. I samband med överföring av tjänster till SSC uppkommer framtida utgifter av engångskaraktär som myndigheten gjort en avsättning för på 1 100 tkr. I årets avsättning ingår även avsättningar för omställningsmedel enligt lokalt kollektivavtal om lokala omställningsmedel.

Not 21 Lån i Riksgäldskontoret

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående skuld	1 586	1 868
Nyupptagna lån	1 722	718
Årets amorteringar	-1 041	-1 000
Summa lån i Riksgäldskontoret	2 266	1 586

Utgående lån i riksgäldskontoret avviker mot anläggningstillgångar på grund av att låneupptag i december görs på prognostiserad anskaffning och avskrivning för december 2020.

Not 22 Övriga kortfristiga skulder

	2020-12-31	2019-12-31
Personalens källskatt	777	867
Övriga kortfristiga skulder, utomstatliga	1	2
Summa övriga kortfristiga skulder	778	868

Not 23 Upplupna kostnader

Upplupna kostnader	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna löner	444	27
Upplupna semesterlöner	1 891	1 907
Skuld sociala avgifter – löneskuld	216	9
Skuld sociala avgifter – semesterlöneskuld	905	927
Övriga upplupna kostnader – inomstatliga	160	150
Övriga upplupna kostnader – utomstatliga	188	162
Summa upplupna kostnader	3 805	3 182

Elsäkerhetsverket har 2020 beslutat att Statens Servicecenter (SSC) från och med 1 juni 2021 ska leverera ekonomirelaterade tjänster inklusive systemstöd. I samband med överföring av tjänster till SSC uppkommer framtida utgifter för avgångslön. 402 tkr är uppbokad som upplupna löner och upplupna arbetsgivaravgifter. I övrigt innehåller posterna Upplupna löner och Upplupna arbetsgivaravgifter löneökning som avser 2020 men som kommer att utbetalas under 2021.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad låneram	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Utnyttjad låneram	2 266	1 586	1 868	2 854	1 350
Räntekontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad räntekontokredit	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Maximalt utnyttjad under året	0	0	0	0	0
Räntekonto i Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	2	5	13	9	7
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	15
Utfall	24	38	49	84	297
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	335 250	353 900	348 700	346 400	344 900
Utfall	334 532	317 586	349 810	345 859	344 185
Anslagskredit					
Beviljad anslagskredit	1 959	1 774	1 757	1 782	1 791
Utnyttjad anslagskredit	0	62	0	0	0
Anslagssparande					
Anslagssparande	1 326	-62	997	1 364	2 807
Varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Årsarbetskrafter och anställda					
Antalet årsarbetskrafter (st)	52,5	47,7	50,5	49,3	48,7
Medelantalet anställda (st)	54	53	55,0	54	53
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 221	1 254	1 181	1 218	1 200
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	0

GD:s intygande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.



Anders Persson

Kristinehamn den 22 februari 2021

Adresser oc telefonnum

Elsäkerhetsverket finns i Kristinehamn,
Stockholm, Umeå och Hässleholm.
Huvudkontoret ligger i Kristinehamn.

Alla våra kontor nås via:

Tel: 010-168 05 00

Fax: 010-168 05 99 eller

E-post: registrator@elsakerhetsverket.se

Elsäkerhetsverket

Södra torget 3

Box 4, 681 21 Kristinehamn

Stockholm

Valhallavägen 136

114 41 Stockholm

Umeå

Riddargatan 8

903 27 Umeå

Hässleholm

Viaduktgatan 24

281 38 Hässleholm





TRYGG OCH STÖRNINGSFRI EL

Vi arbetar för hög elsäkerhet och för att
elektriska utrustningar inte ska störa varandra.
www.elsakerhetsverket.se